

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 39—40

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Ποιοῦμαι θερμὴν ἐκκλησίαν πρὸς ὅλους, ὅσοι σκέπτονται καὶ αἰσθάνονται ὡς γνήσιοι Ἕλληνες, νὰ ἐνισχύσουν δι' ὄλων τῶν δυνάμεών των τὸν ἔθρονον τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου.

Ἔχομεν τόσων σκληρῶν χειμῶνων πείραν, ὥστε εἶναι περιττὸν νὰ ὑπομνήσω, ὅτι τὸ μάλλινον σημαίνει διὰ τὸν στρατιώτην τὴν ζωὴν, τὴν ὑγείαν καὶ τὴν τόνωσιν τῆς εὐψυχίας του. Φέρει πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὴν θερμότητα τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρατεῖ αὐτὸν μακρὰν τὸ ἱερὸν πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον.

Ὅσοι εὐημερεῖτε, ἔχετε χρέος νὰ δώσητε εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι καθιστοῦν δυνατὴν τὴν ἰδικήν σας εὐημερίαν.

Ὅσοι ζῆτε ἡσυχῶς ἐν μέσῳ τῶν οἰκογενειῶν σας, ἔχετε χρέος νὰ δώσητε εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι στεροῦνται αὐτῆς τῆς εὐτυχίας.

Ὅσοι εὐρίσκεσθε εἰς τὸν τόπον σας καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν σας, ἔχετε χρέος νὰ δώσητε εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι σώζουσι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου σας καὶ τῆς ἐργασίας σας.

Ὅσοι ζῆτε εἰς τὴν ξένην ἢ ταξειδεύετε ἀνά τὰς θαλάσσους, ἔχετε χρέος νὰ δώσητε δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι σᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ φέρετε ὑπερηφάνως τὸ ὄνομα τοῦ Ἕλληνος ὅπουδῆποτε τῆς γῆς εὐρίσκεσθε.

Ὅσοι στερεῖσθε, ἔχετε χρέος νὰ δώσητε καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός σας εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι σᾶς παρέχουσι τὴν μόνην ἐλπίδα ἐνὸς καλυτέρου μέλλοντος.

Ὅσοι πιστοὶ Ἕλληνες τῶν Μετόπισθεν, ἔχετε χρέος νὰ προσέλθητε εἰς μίαν γενναίαν ὑλικὴν προσφορὰν χάριν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διὰ τὴν τιμὴν τῆς Ἑλλάδος συνεχίζουσι τὴν προσφορὰν τοῦ ἰδίου των αἵματος.

Σήμερον δοκιμαζόμεθα καὶ κοινόμεθα ἀπὸ τὴν Λίαν τῆς Ἱστορίας. Ἡ καταδίκη εἶναι ἀναπόφευκτος, ἐὰν δὲν καταθέσωμεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς τοῦ ἐαυτοῦ μας. Καὶ ἡ σωτηρία εἶναι βεβαία, ἂν ἡ χριστιανικὴ φιλαλληλία καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀλληλεγγύη πληρώσῃ τὴν ψυχὴν μας.

Εἰς χεῖρας ἡμῶν κυρίως κεῖται ἡ ἔκβασις τῆς κρίσεως.

Καλῶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπιτελέσουν τὸ χρέος των.

Ὁ Θεὸς ἅς φωτίξῃ πάντας εἰς τὴν ἐκπλήρωσίν του.

Ἀθῆναι 9-10-1948

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησίαι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαὸν ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ ἐράνου τῆς φανέλλας τοῦ στρατιώτου. — † *Μητροπολίτου Λαρίσης Δωροθέου* Καρποὶ τῆς Ἀγάπης. — † *Μητροπολίτου Κώου Ἐμμανουήλ*, Ἡ κλήσις εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον: Δ' Ἡ μαρτυρία τῆς συνειδήσεως. — *Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα* Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκολουθία καὶ συμπεράσματα Η' (τέλος). — *Ι. Ἀ. Παπαδοπούλου* Τὸ ζήτημα τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων Ε'. — *Προσβυτέρου Ἰωάννου Σπ. Ράμφου* Ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Ἀρτέμιος. — Διάταγμα περὶ ἐγκρίσεως Ὀργανισμοῦ τῆς Σχολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. — Βοηθήματα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκ μέρους τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν. — *Παρατηρήσεων Στήλη*: Ἀνάηψις. — Ἐπιβεβλημένη ἀναδιοργάνωσις. — Ἡ μεγάλη ἀγωνία. — *Χρονικά*.

ΚΑΡΠΟΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

«Ἐκ τῶν καρπῶν ὑμῶν γνώσονται ὑμᾶς» ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Λόγος ὀξὺς ὡς μάχαιρα δίκωπος, δικαστὴς σκέψεως καὶ καρδίας. Ἀπὸ τοῦ καρποῦ θὰ σὰς γνωρίσουν, θὰ διακρίνουν τὴν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοὺς ψευδοδιδασκάλους, τοὺς γνησίους χριστιανούς ἀπὸ τοὺς ὑποκριτὰς καὶ τοὺς μὴ γνησίους.

Μεταξὺ τῶν καρπῶν ἐννοοῦμεν πρωτίστως τοὺς καρποὺς τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή, ἐκ τῆς ὁποίας ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ Προφῆται κρέμανται, εἶναι τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Χωρὶς ἀγάπης δὲν εἴμεθα τίποτε.

Ἄς γράψωμεν τὴν λέξιν αὐτὴν βαθύτατα μέσα εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ ἄς ἐννοήσωμεν καλῶς ὅτι ἐκ τῶν καρπῶν τῆς ἀγάπης θὰ γνωρισθῶμεν καὶ ἐξ αὐτῶν θὰ κριθῶμεν.

Ὁ Χριστὸς ὀνομάζει τὴν ἀγάπην ἰδικήν Του ἐντολήν, καὶ μάλιστα νέαν. «Ἐντολήν καινὴν διδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος τὴν ὀνομάζει «βασιλικὴν ἐντολήν». Αὐτὴ εἶναι τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἔφερεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτὴ εἶναι ὁ νέος σπόρος, τὸν ὁποῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐφύτευσεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ αὐξηθῆ καὶ φέρῃ καρπὸν. Ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν διακρίνονται τὰ καλὰ δένδρα ἀπὸ τὰ ἄγρια καὶ ἐπιβλαβῆ. «Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ Μαθηταὶ ἐστε ἐὰν ἀγάπην ἔχετε ἐν ἀλλήλοις».

Οἱ καρποὶ αὐτοὶ τῆς ἀγάπης εἶναι τόσο πολυτίμοι, ὥστε ἡ κατοχὴ αὐτῶν ἢ ἡ μὴ κατοχὴ διακρίνεται ἀπὸ τὴν εὐλογίαν ἢ τὴν κατάραν, ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἢ τὸν Ἄδην. Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει «Ἐὰν δὲν ἔχω ἀγάπην, δὲν εἶμαι τίποτε, ἔστω καὶ ἂν ἔχω ὅλα τὰ ἄλλα» (Α' Κορ. 13 1—8). Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ εἶναι ἡ μόνη καὶ μεγίστη φροντίς μας πῶς νὰ στολίσωμεν τὸ ψυχικὸν δένδρον μας μὲ τοιοῦτους καλοὺς καρποὺς.

Ὡς πολυτίμον μέσον πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ εἰ-

ρήνη μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ζητεῖτε λοιπὸν τὴν εἰρήνην καὶ ἀκολουθεῖτε αὐτὴν πιστῶς. Μακρὰν ἐπομένως ἀπὸ τὸ μῖσος, τὴν ὀργήν, τὸν θυμὸν, τὴν ἔριδα. Μακρὰν ἀπὸ τὰ ζιζάνια αὐτὰ τοῦ ἀγροῦ τῆς καρδίας ἐκάστου. Ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης μᾶς λέγει «Ὅταν τις λέγῃ ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ μισῇ τὸν ἀδελφόν του, εἶναι ψεύτης». Ἀγαπητέ μοι, ἀγάπα τὸν ἄλλον, αὐτὸ ἦτο τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου.

Ἄνευ τῆς ἀγάπης αὐτῆς ἐν τῇ καθημερινῇ συναναστροφῇ μὲ τοὺς ἄλλους δὲν εἴμεθα παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. «Ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, διδάσκει ὁ Ἀπ. Ἰωάννης, διότι ἡ ἀγάπη εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ..... ὁ μὴ ἀγαπῶν δὲν γνωρίζει τὸν Θεόν».

Ἄνευ τῆς ἀγάπης αὐτῆς λείπει τὸ πρῶτον χριστιανικὸν τεμάχιον ἀπὸ τοῦ χριστιανικοῦ μας ἔνδυμα. «Ἐνδύσασθε ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἁγιοὶ καὶ ἡγαπημένοι» γράφει ὁ Παῦλος πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς. Ἄνευ τῆς ἀγάπης αὐτῆς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν καὶ νὰ λέγωμεν τὸν Θεὸν «Πατέρα μου», οὔτε καὶ «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν». Συγχωρεῖτε; αἶ, τότε θὰ συγχωρηθῆτε καὶ σεις. Εἴσθε Ἀπόστολοι τῆς ἀγάπης, θέλετε εἰς τὸν κῆπὸν σας νὰ παρᾶχθοῦν καρποὶ τῆς ἀγάπης; αἶ, μὴ λησμονεῖτε τὸ πρῶτιστον. «Ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη...» (Γαλ. 5, 22).

Δὲν ἐπιτρέπεται ὁμως ἡ ἀγάπη αὐτὴ νὰ ὑπάρχῃ ἀνεργητος. Πρέπει νὰ ὀριμάσῃ εἰς πρόθυμον βοήθειαν μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις, πρέπει νὰ ἐνεργῇ εἰς τὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας: «Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν γλῶσσην καὶ λόγον, ἀλλ' ἔργον καὶ ἀληθείαν» διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης.

Οἱ καρποὶ αὐτοῦ ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ μᾶς ὀδηγήσουν πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως: «Ἐπείνασα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψασα καὶ ἐποτίσατέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με...» (Ματθ. 5, 25). Οἱ τοιοῦτοι καρποὶ ἐλευθερώνουν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀθλιότητα: «Λύτρωσαι ἐν ἐλεημοσύναις τὰς ἁμαρτίας σου καὶ τὰς ἀδικίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων, ἴσως ἔσται μακρόθυμος τοῖς παραπτώμασί σου ὁ Θεός», διδάσκει ὁ Προφήτης Δαυὶδ (4, 24).

Οἱ καρποὶ αὐτοὶ ἀφίνουν νὰ ἐξέρχεται ἄπλετον φῶς: «Δὸς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει φῶς σοι... καὶ ἔσται ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ διαπαντός, διδάσκει ὁ Ἡσαίας (58, 10—11).

Τόσον ὁ πλούσιος ὅσον καὶ ὁ πτωχὸς δύνανται νὰ συναρθροῖσουν τοιοῦτους πολυτίμους καρποὺς εἰς τὰς αἰωνίους ἀποθήκας. Ὁ Τωβίας λέγει, «Ὡς σοὶ ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποιήσον ἐξ αὐτῶν ἐλεημοσύνην, ἐὰν ὀλίγον σοὶ ὑπάρχη, κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύνην». Ἡ πτωχὴ χήρα τοῦ Εὐαγγελίου μὲ τὸ πένιχρότατον δῶρόν της ἐπὶνέθη ἀπὸ τὸν

Σωτήρα, διότι ἔδωκε τὰ περισσότερα μέ τὸ διλεπτον. Ἡ χήρα ἐν Σαρεφθά ἔδωκεν εἰς τὸν Προφήτην Ἡλιοῦ τὴν τελευταίαν σταγόνα ἐλαίου ἀπὸ τὸν καμψάκην. Καὶ ἠύλογηθη.

Ἀκριβῶς διότι οἱ καρποὶ αὐτοὶ εἶναι ὄντως τόσοι πολυτιμοί, διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἅγιοι εἶχον πόθον νὰ τοὺς μαζεύουν. Τί ἄλλο διδάσκουσιν ἡμᾶς ὅλοι οἱ Ἅγιοι διὰ τοῦ παραδειγματός των εἰ μὴ τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν τροφήν τῶν πενήτων, τὴν ἐπέδυσιν τῶν γυμνῶν, τὴν στέγασιν τῶν πλανωμένων, τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν ἐν φυλακαῖς. Ἀληθῶς, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἔνδοξος κήπος με τοὺς ὠραιότερους καὶ εὐγενεστέρους καρποὺς τῆς ἀγάπης.

Καὶ ἐρωτώμεθα. Συμβαίνει τοῦτο καὶ εἰς ἡμᾶς; Τὸ δένδρον τῆς ζωῆς μας εἶναι ἐπίσης γεμάτο ἀπὸ τοιούτου καρποῦς ἀγάπης;

Οἱ καρποὶ αὐτοὶ εἶναι ἀληθῶς πολυτιμώτατοι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο. «Ὁ σῶζων ἄλλην ψυχὴν σώζει τὴν ἑαυτοῦ». Τὸ θεϊότατον τῶν ἔργων εἶναι τὸ βοηθεῖν καὶ σώζειν ψυχάς. Πολλοὶ ψυχαὶ σήμερον εὐρίσκονται εἰς μέγαν κίνδυνον. Περνοῦν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπρόσεκτοι τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Ἀπαίσιος εἶναι καὶ σκληρὸς καὶ ἀφιλόνητος ὅστις βλέπει ἕνα τυφλὸν βαδίζοντα ἔξω ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ κινδυνεύοντα ὡς ἐκ τούτου, καὶ δὲν τρέχει νὰ τὸν ἐπάναφερῃ. Ἀκόμη σκληρότερος εἶναι ὁ βλέπων τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἠθικῆς ἀβύσσου καὶ μὴ σπεύδων νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν εὐθὺν δρόμον.

Νὰ διδάσκωμεν τοὺς ἀμαθεῖς, τοὺς ἀμφιβάλλοντας, νὰ στερεώσωμεν καὶ νὰ συμβουλευώμεν τοὺς ἀμαρτωλοὺς, νὰ ποδηγετώμεν καὶ νὰ σώζωμεν τοὺς ἐκτρεπομένους, ἴδου τὰ ἔργα, ἅτινα πανταχοῦ ἐπὶ τοῦ παρόντος μᾶς ἀναμένουν. «Ἦμεῖς εἰσθε τὰ ἄλας τῆς γῆς» εἶπεν ὁ Χριστός. Τὸ ἄλας εἶναι αὐτὸ ὑπερπροφυλάσσει ὅλα τὰ ἄλλα ἀπὸ τὴν σήψιν. «Ἦμεῖς εἰσθε τὸ φῶς τοῦ κόσμου» εἶπεν ἐπίσης. Τὸ φῶς πρέπει νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὴν ἄβυσσον, «Καὶ ὡς συνιέντες ἐκλάμπουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας» διδάσκει ὁ Προφήτης Δαυὶδ (12,3). «Ὁ ἐπιστρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἀμαρτιῶν» διδάσκει ὁ Ἰάκωβος (5,20). Μεγαλύτερον καὶ σκληρότερον πόνον δὲν δύναται τις νὰ προξενήσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Σωτήρος μας, παρὰ ὅταν ληστεύῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἄλλου, καὶ μεγαλύτεραν χαρὰν δὲν δύναται νὰ παρασκευάσῃ παρὰ ὅταν τὴν κερδίσῃ. Τοῦτο εἶναι τὸ πολυτιμὸν κέρδος, διότι ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ πολυτιμότερον ὅλων.

Πολλοὶ ναυαγοὶ εἶναι σήμερον. Δὲν ἀκούεται τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου τῆς ἀθανάτου ψυχῆς. Τίς δὲν θὰ ἔτρεχε νὰ βοηθήσῃ ἕνα ναυαγὸν εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς ζωῆς ἐάν θὰ ἠδύνατο; Πρᾶξον, ἀγαπητέ ἀναγνώστα, πᾶν τὸ καλόν, ὅπερ

δύναται νὰ πράξῃ ἡ χεὶρ σου, τὸ στόμα σου, ἡ καρδία σου. Δὸς πανταχοῦ ὠραῖον πρὸς μίμησιν παράδειγμα. Βοήθει καὶ φιλανθρωπεύου πάντοτε, διότι εἶναι «μακάριοι οἱ ἐλεήμονες». Μὴ λησμόνει ὅτι «Ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν» θὰ γνωσθῇ ὅτι εἶσαι ἀληθῆς Χριστιανός.

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΚΛΗΣΙΣ

Εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Στάδιον

(Κατὰ τὸν Massillon)

Δ'

Ἡ μαρτυρία τῆς συνειδήσεως

Τὸ τρίτον σημεῖον, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δίδει περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ἀποστολῆς του, εἶναι ἡ μαρτυρία τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ συνειδήσεως. Καὶ ἡ μαρτυρία αὕτη ἐγκλείει πρῶτον, τὴν ὄλιαν θείαν ἀθωότητα τῆς ψυχῆς του: «Ἐρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, λέγει, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν». Δεύτερον, τὴν διάθεσιν του καὶ τὸν ζῆλόν του διὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ λειτουργήματός του: «Ἐμὸν βροῦμά ἐστιν, ἔλεγεν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον». Τέλος, τὴν καθαρότητα τῶν προθέσεών του: «Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου» ἀλλὰ τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντός με'.

Λοιπόν, ἡ συνειδήσις μας δύναται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἰδίους τοὺς ἑαυτοὺς μας τὰς τρεῖς ταύτας μαρτυρίας; Πρῶτον, μαρτυρίαν ἀθωότητος. Σᾶς τὸ ἔχω ἤδη εἶπει, εὐκαιρίας δοθείσης, καὶ σᾶς τὸ λέγω σήμερον ἐν συνεχείᾳ τοῦ θέματός μου. Τὸ Τάγμα τῶν Ἱερατικῶν, κατὰ τὸν ἱερὸν Ἐπιφάνιον, μόνον ἀπὸ τοῦ «Τάγμα τῶν Παρθένων» προήρχετο ἄλλοτε. Ἐπρεπε νὰ ἔχη φυλάξει τις τὴν ἀγνότητά του διὰ νὰ τιμηθῇ διὰ τῆς Ἱερωσύνης. Αὕτη αὕτη ἡ δημοσία μετάγοια ἦτο ἐμπόδιον, καὶ ὡς σημεῖον δυσφημίας τὸ ὁποῖον καθίστα ἀνίκανον τὸν μετανοοῦντα νὰ ἐκλεγῇ διὰ τὸ ἱερὸν λειτουργήμα. Ἡ καθαρότης, τὴν ὁποίαν ἐξῆγεν ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὰς σκληραγωγίας τοῦ θλιβεροῦ τούτου λουτροῦ, ἐφαίνετο ἀκόμη ἐστιγματισμένη με κηλιδιάς νιναι, αἵτινες ἐπληττον τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν μεγαλειότητα τῶν φοβερῶν μυστηρίων. Ἐγίνετο σκεῦος τιμῆς πλυμένον, καθαρισμένον, ἐξηγνισμένον διὰ τῆς μετανοίας, εἶναι ἀληθές· ἀλλ' ἡ ὁσμὴ τῆς παλαιᾶς ζύμης ἔμενον ἀκόμη, καὶ δὲν ἦτο τις ἱκανός, ἵνα τοποθετηθῇ εἰς τὸ θυσιαστήριον. Τὸ μαλλί, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἄμφια τῶν Ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ νόμου, ὅσον λαμπρὸν καὶ ἵν ὑπῆρχεν, ἀπερρίπτετο καὶ ἐκρίνετο ἀκάθαρτον, ἐὰν ὄφειλε τὴν λάμπιν του εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν βαφήν· ἐὰν ἡ ὠραιότης του δὲν ἦτο φυσικὴ, καὶ δὲν εἶχε τὴν πρῶτην λευκότητα. Ἦτο ἀνάγκη, αἱ πέτραι ἐκ τῶν ὁποίων θὰ κατασκευάζετο τὸ θυσιαστήριον, νὰ μὴ εἶναι λελαξευμένα· δηλαδή, νὰ μὴ ὄφειλον αὐταὶ τὴν ὠραιότητά των μῆτε εἰς τὴν ἐπιδειξίτητα τῆς σμίλης, μῆτε εἰς τὰς προσπαθείας τῆς σφύρας,

1. Ἰωάν. 14,30

2. Ἰωάν. 4,34.

3. Ἀδελφὸι 8,50.

4. Ἀδελφὸι 7,18.

ἀλλ' εἰς τὸν εὐτυχῆ κόλπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὰς ἐξήγαγον. Αὐτὰ δὲν ἦσαν παρὰ τύποι, εἰκόνες: ὁ Θεὸς δὲν ἐπόθει μέχοι τοιοῦτου σημείου τὴν ἀγιότητα «ἐνός» ναοῦ καὶ «μιάς». Ἱερωσύνης εἰκονικῆς, εἰ μὴ διὰ τὸ μᾶς χαράξῃ μακρόθεν τὴν ἀγγελικὴν καθαρότητα, ἣν θὰ ἀπῆται ἡ χριστιανικὴ Ἱερωσύνη. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες φέρουσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο συμπόσιον τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο τῆς ἀθωότητος, τὸ μόνον ἄξιον τοῦ γάμου τοῦ Ἀρνίου; Τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο, ἄνευ τοῦ ὁποῖου οὐδεὶς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον; Ὡ ἀθώοτης! Κόρη τοῦ Οὐρανοῦ, κόσμημα τοῦ Ἱερατικοῦ Τάγματος, κρῖνον εἴσομον τοῦ κήπου τοῦ Νυμφίου, μόνον προωρισμένον νὰ στολίσῃς τὰ θυσιαστήρια, ποῦ ἀπεσῶρθη; Ἀφῆρες τὴν γῆν διὰ παντός; Καὶ ἂν ὁ κόσμος δὲν εἶναι πλέον ἄξιός σου, τοῦλάχιστον ὁ ἱερὸς τόπος δὲν θὰ ἦτο δυνατόν πλέον νὰ σοῦ εἶναι ἄσυλον; Ἀλλ' ἄς μὴ κάμνωμεν εὐχὰς ἀνωφελεῖς. «Γνωρίζεις ἀναμ-» φιβόλω, Θεέ μου! τὰς ἐκλεκτὰς ἐκεῖνας ψυχὰς, αἱ » ὁποῖαι μέσα εἰς τὴν γενικὴν διαφορὰν τῶν ἡθῶν » μας διατηροῦνται πάντοτε καθαραὶ καὶ εὐάρεστοι εἰς » τοὺς ὀφθαλμούς σας. Ὁ βραχίον σου δὲν ἐσμικρύνθη » δύνασαι ὁμοίως νὰ ἀνασῶρῃς ἀπὸ τοῦ βράθους τῆς » θαλάσσης, ἢ νὰ κάμῃς νὰ περιπατῇ τις ἐπὶ τῶν » ὑδάτων, ἐν μέσῳ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν θυελλῶν, » χωρὶς νὰ καταποντισθῇ. Καὶ δὲν θὰ σοῦ στοιχίσῃ » περισσότερον νὰ διαφυλάξῃς τρεῖς νέους Ἑβραίους » ἐν μέσῳ καιομένης καμίνου, ἕνα Δανιὴλ μέσα εἰς » τὸν λάκκον τῶν λεόντων, ἕνα Λῶτ ἐν μέσῳ τῶν » Σοδόμων, ἕνα νέον Ἰωβίαν μέσα εἰς ἅγιον οἶκον. » Ἀλλὰ γνωρίζομεν τὸν ἑαυτὸν μας ἐπίσης: ἐξομο- » λογούμεθα ἐνώπιόν σου, ὅτι εἴμεθα ἁμαρτωλοὶ καὶ » μολονότι ἡ ἰσχυρὰ χεὶρ σου ἠδυνήθη. νὰ μᾶς δια- » τηρήσῃ ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς, ἀναγνωρίζομεν μὲ βα- » θεῖαν ψυχικὴν ταραχὴν, ὅτι ὅλοι ἐλάβομεν ἀνάγ- » κην τῆς χάριτος, ἢ ὁποῖα ἐλευθερώνει ἀπὸ αὐτὴν, » τοῦ σωτηρίου λουτροῦ, τὸ ὁποῖον καθαρίζει ἀπὸ » αὐτὴν, καὶ τῆς εὐτυχοῦς ἐκεῖνης σανίδος, ἢ ὁποῖα » ἠμπορεῖ ἀκόμη νὰ σώξῃ ἐκείνους, οἵτινες ἐξανάγη- » σαν μετὰ τὸ Βάπτισμα».

Δὲν σὰς ἐρωτῶ λοιπὸν πλέον, ἐὰν ἡ ἀθωότης σας εἶναι ἀκόμη καθαρὰ καὶ τελεία. Ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται πλέον σχεδὸν νὰ τὴν ἐπιτύχῃ, φαίνεται καὶ νὰ μὴ τὴν ἀπωθῇ πλέον. Τὰ ὑπουργήματά της δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὑψιστα ἀπὸ ἄλλοτε· ἡ Ἱερωσύνη της δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἅγια· τὸ πνεῦμά της εἶναι πάντοτε τὸ ἴδιον· καὶ ἂν αὐτὴ δὲν θέτει πλέον παρὰ τὰς εὐχὰς της εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας ἀσθηρότητος τῶν κανόνων της, δὲν εἶναι αὐτὴ ποῦ ἠλλάξεν, ἢ Ἐκκλησία, ἡμεῖς μόνον, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἠλλάξαμεν. Ἀλλὰ σὰς ἐρωτῶ, ποίας φύσεως εἶναι αἱ πέρασμένα πτώσεις σας; Διότι, καίτοι ἡ Ἐκκλησία φαίνεται ὅτι δὲν ἀπαιτεῖ πλέον μετ' αὐστηρότητος ἀθωότητα ἀπολύτως πεφυλαγμένην, ὑπάρχουσιν ὅμως διάφοροι βαθμοὶ ἐν τῷ τρόπῳ ἐν ᾧ εἶναι δυνατόν νὰ τὴν ἔχετε χάσει. Σὰς ἐρωτῶ λοιπὸν: Αἱ πτώσεις σας εἶναι ἀπὸ τὰ σφάλματα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ εὐόλισθον τῆς ἡλικίας καὶ ἡ παραπλάνησις τῶν παρὰδειγμάτων παρασύρουσιν ἐνίστε, ἀπὸ τὸ ὁποῖα

ὅμως ἐν φυσικὸν ἀγαθόν, ἐν κεφάλαιον τῆς θρησκείας καὶ φόβου Θεοῦ ἐπαναφέρουσιν ἐντὸς ὀλίγου· ἀπὸ τὰ παροδικὰ ἐκεῖνα σφάλματα, τὰ ὁποῖα μὴ λιμνάσαντα ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ καρδίᾳ, δὲν ἔλαβον τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὴν μολύνουν, νὰ σβύσουν τὴν πίστιν, νὰ ἀφίσουν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν κλίσεις διαρκεῖς καὶ οἴονεϊ ἀνεξαλείπτους τῆς κακίας· ἐνὶ λόγῳ, ἀπὸ τὰ σφάλματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σπανίως διαπράττονται, ἀμέσως ὅμως ἐπανορθοῦνται; Ἐὰν συμβαίη τοῦτο, ἐὰν αὐτὴ εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς συνειδήσεώς σας, ταπεινωθῆτε· τρέμετε, αἰσθανόμενοι, ὅτι φέρετε ἐντὸς ὑμῶν ἀναξιότητα, ἢ ὁποῖα, κατὰ τοὺς Κανόνας, ὄφειλε νὰ σὰς ἀποκλείσῃ τοῦ θυσιαστηρίου· μέννατε, ὅπως ὁ Τελώνης, εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ· ἀλλὰ προχωρήσατε, ἐὰν σὰς διατάξουν νὰ τὸ πράξετε, καὶ προχωρήσατε μετὰ τρόμου καὶ αἰσχύνης· σκεφθῆτε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία χαλαροῦται, δεχομένη σὰς· ὅτι ἡ σπάνις τῶν ἀθωοτήτων ἠνοιξεν εἰς τοὺς μετανοοῦντας θύραν συγκαταβάσεως ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς Ἀδύτῳ· καὶ ὅτι δὲν πρόκειται πλέον δι' αὐτὴν νὰ ἐκλέξῃ, ὅπως ἄλλοτε μετὰ τῶν ἁγίων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὀλιγότετερον ἀναξίων.

Ἀλλὰ τὰ σφάλματά σας εἶναι τῆς φύσεως τῶν πτώσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἀπέβησαν συνήθεια; Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους νεκρούς, ἢ τοὺς ἡμισεσηπότας Λαζάρους, διαχέοντας μακρὸν τὸ μόλυσμα καὶ τὴν δυσωδίαν ἀπὸ τὰς πτώσεις ἐκεῖνας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ διάρκεια τῆς ἀταξίας ἐξήλειπεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν, ὄχι μόνον τὴν πῶτης τῆς λευκότητά, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ὅλα τὰ συναισθήματα αἰδοῦς καὶ ἀρετῆς, τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ ἔμεναν ἀκόμη· πτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ συνήθεια τοῦ ἐγκλήματος ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν ἀπαρέσκευαν, ἀηδῖαν διὰ τὰ θεῖα, ἀθλίαν κλίσιν καὶ ἐπονείδιστον εὐχέρειαν πρὸς τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ πλέον σχεδὸν νὰ ὑπερπηθῆσῃ τις· πτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας διὰ πᾶν σημεῖον μεταβολῆς ἀλλάσσει κατὰστασιν διὰ κάθε μετάνοιαν, σκεπάζει τὸν ἑαυτὸν τοῦ μὲ κάποιον ἔνδυμα ἀθωότητος καὶ ἀγιότητος· διὰ κάθε ταπεινώσιν, σφετερίζεται λειτουργημάτων δόξης· ἐνὶ λόγῳ, διὰ πᾶσαν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν Ἱερωσύνην προϋπόθεσιν ἔχουσι τὴν θρασυτητα νὰ ἰσχυρίζονται, ὅτι τὴν κατέχουν καὶ νὰ παρουσιάζονται κατέχοντες αὐτήν; Ἐὰν αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ζωῆς σας, αἱ ἀνομίαί σας δίδουν μαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας· οἱ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶρα καὶ σήμερον σὰς ἐξορίζουν ἀπὸ τὸν τόπον τὸν ἅγιον· οἱ νόμοι τῶν πατέρων σας καὶ ἡ τάξις τῆς καταγωγῆς σας μάτην σὰς ἐκάλεσαν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, εἶναι «φωνὴ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἢ ὁποῖα δὲν δίδει κανὲν δικαίωμα εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»· ἢ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ σὰς ἀποκλείει ἀπ' αὐτόν· μάτην ἡ οἰκτικὴ διευθέτησις σὰς ἀνοίγει τὸν δρόμον τοῦτον· ὁ κανὼν τῆς Ἐκκλησίας σὰς τὸν κλείει: δὲν τῆς δίδουν τοὺς Λειτουργοὺς της τὰ εὐτελῆ γήϊνα συμφέροντα, ἀλλὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἡ σωτηρία τῶν τέκνων της. Κλαίετε τὰ ἐγκλήματά σας εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀπλῶν Πιστῶν· ἐκεῖ εἶναι ἡ θέσις σας· μὴ ἔρχεσθε νὰ θέσετε, δεχόμενοι τὸ ἱερὸν σχῆμα, τὴν σφραγίδα εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἀνομίας σας· μὴ

ἔρχεσθε νὰ μολύνετε τὸ Ἱερόν, καὶ μὴ προσθέσετε τὴν βεβήλωσιν τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου εἰς τὴν βεβήλωσιν τῆς ψυχῆς σας. Δύνασθε νὰ συγκινηθῆτε, νὰ ἐπανεέλθητε εἰς τὸν Θεόν, νὰ κάμψετε τὴν ἐπεικείαν Ἰου, καὶ νὰ σωθῆτε ἐν μέσῳ τῶν μετανοούντων Πιστῶν ἐνῶ θὰ ἀποθάνετε ἐσκληρωμένος καὶ ἀμετανόητος μεταξὺ τῶν Ἱερῶν! Δύναται νὰ ἔχη συμβῆ νὰ ὑπέστη ὁ νόμος οὗτος ἐνίοτε ἐξαιρέσεις· μετάνοια μακρά, θερμὴ, νὰ ἔχη κάμψιν τὴν Ἐκκλησίαν νὰ λησμονήσῃ τὰς παλαιὰς ἀταξίας· καὶ μέγας ἁμαρτωλός, ἀπὸ μακροῦ χρόνου καθαρῶς διὰ βίου γενεχωμένος, ἀναχωρητικοῦ· μετὰ τὰ ἄφθονα δάκρυα εἰλικρινοῦς μεταμελείας· μετὰ παραδείγματα ἀρετῆς ἔτι μακρότερα καὶ δημοσιώτερα, ὅσον δὲν ὑπῆρξαν αἱ ἀποπληνήσεις του· δύναται νὰ συμβῆ, λέγω, ὥστε νὰ ἔχη γίνῃ Ἱερεὺς ἅγιος· νὰ ἔχη τιμῆσαι τὸ λειτουργημά του· καὶ ἀφοῦ ἔδοκίμασεν αὐτός, ὁ ἴδιος ὅλους τοὺς πειρασμούς τοῦ κόσμου, νὰ τείνῃ μετὰ περισσότερον ζῆλον, χαῖσμα καὶ ἐπιτυχίαν, τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ἀδελφούς του διὰ νὰ τοὺς ἀποσπῶσιν ἀπὸ αὐτούς· ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ ἐξαιρέσεως ἀπὸ τοῦ κανόνος, πρέπει αἱ ὠφέλειαι τῆς παρανομίας νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐπανορθώσων τὰ ἄτοπα αὐτῆς. Λοιπόν, σεῖς θὰ μᾶς πῆτε ποίας μεγάλης ὠφελείας ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἀπὸ τὸν προβιβασμόν σας εἰς τὴν Ἱερωσύνην. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ὅτι δύναμαι νὰ σᾶς εἶπω, εἶναι ὅτι ἂν οἷς ὑπολείπεται ἀκόμη πίστις, πρέπει νὰ σᾶς φαίνεται τρομερὸν νὰ εἰσέλθῃτε εἰς στάδιον τοῦ ὁποίου ὁ γενικὸς κανὼν σᾶς κηρύσσει ἀνάξιον· καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἔχετε προσφυγὴν εἰς μοναδικὴν ἐξαιρέσιν, εἰς σπανίαν περιπτώσιν, μοναδικήν· εἰς ἐν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θαύματα, τῶν ὁποίων εἰς αἶὼν μόλις παρέχει ἐν παραδείγματι, ὥστε νὰ μὴ εἴσθε βέβηλος καὶ παρείσακτος.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Κῶου ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Η' (Τέλος)

Ἐκ τῶν περὶ νηστείας τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς λεχθέντων κατεφάνη σαφῶς, ὅτι οἱ εἰς ταύτην ἀφορῶντες ἱεροὶ κανόνες δὲν ἔχουσιν ἐν ταῖς ἀπαγορεύσεσιν αὐτῶν ἀπόλυτον ἐννοίαν καὶ ἰσχύν. Ἐὰν δὲ τοιοῦτοι κανόνες καθάρσει καὶ ἀφορισμὸν καὶ ἀνάθεμα ἐπαπειλοῦντες ἐφηρμόσθησαν ἐν τῇ πράξει μετὰ περισσῆς ἐλαστικότητος, πολὺ περισσότερον ἢ ἐλαστικότητος αὐτῆ ἐπεδείχθη εἰς τοὺς εἰς τὴν γονυκλισίαν τῆς Κυριακῆς ἀφορῶντας κανόνας, τῶν ὁποίων ἡ διατύπωσις εἶνε τόσο ἀτονος καὶ μηδεμίαν κύρωσιν ἢ ὑπεμφαινομένην ἀπειλήν περιλαμβάνουσα.

Θὰ ἠδύνατό τις μάλιστα νὰ εἶπῃ, ὅτι δι' αὐτὸ τοῦτο ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τοὺς κανόνας τούτους τῆς γονυκλισίας τῆς Κυριακῆς παρουσιάζεται τόσο ἀτονος, διότι, καθ' ὃν χρόνον ὠρίζοντο οἱ κανόνες οὗτοι, ὑπῆρχον ἐν τῇ λατρείᾳ ἔκτακτοι στιγμαί, καθ' ἃς καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Κυριακὴν ἐκαλοῦντο οἱ πιστοὶ ἢ οἱ μετανοοῦντες

νὰ πέσωσι χαμαί, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κείμενοι νὰ ἀναπέμψωσι τὰς εὐχὰς των. Οὕτως ὁ Μ. Βασίλειος πρὶν ἢ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ ὀρθίως προσεύχεσθαι κατὰ τὰς Κυριακάς, ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ κανόνων κάμνει λόγον περὶ προσκλιόντων καὶ ὑποπιπτόντων καὶ συνισταμένων.

Φαίνεται ἴσως παράδοξον καὶ ἀσυμβίβαστον αὐτὸ ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἀπὸ τὸ ἐν μέρος δηλαδὴ νὰ ὑπάρχουν ἐν Κυριακῇ ἡμέρᾳ οἱ καθ' ὀρισμένας στιγμὰς τῆς λατρείας ὑποπίπτοντες καὶ οἱ χαμαὶ κείμενοι πιστοὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ ὀρίζεται, ἔστω καὶ χαλαρῶς, ἔστω καὶ ἀτόμως, τὸ κατὰ τὰς Κυριακάς μὴ κλίνειν γόνυ. Τὸ παράδοξον ὅμως αὐτὸ παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι κατηργήσαμεν ὀλοτελῶς τὸ γονυκλιῶδες προσεύχεσθαι. Ἐρωτήσατέ τοὺς κοπτομένους κατὰ τῆς γονυκλισίας τῆς Κυριακῆς, ἐὰν ἀπευθύνουν τὰς κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας προσευχὰς των ἐν γονυκλισίᾳ. Εἶπατέ τους: Πόσας φορές γονατίζετε τὴν Δευτέραν, τὴν Τρίτην, τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος πλην τῆς Κυριακῆς; Καὶ ἀσφαλῶς θὰ σᾶς εἶπουν: οὐδεμίαν. Βέβαια εἰς ἀνθρώπους, πού εἶνε συνειθισμένοι μετὰ καθεστῶς, ὅπερ δὲν προβλέπει παρά μόνον μίαν φοράν τὸν χρόνον τὴν γονυκλιῶδες προσευχὴν, παρουσιάζεται ὡς ἀθέτησις ἱερῶν κανόνων ἢ λατρευτικῆς προσκύνησις εὐσεβῶν χριστιανῶν πρὸς τὴν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μετουσιώσεως θεῖαν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Εὐχαριστίας.

Ἀνεβα ὅμως διὰ μέσου τῶν αἰώνων εἰς τὴν ἐποχὴν, πού ἔζησαν οἱ πρώτοι χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀπεσκληρημένα ὡσάν τῆς καμήλου τὰ γόνατα ἀπὸ τὰς πυκνάς ἐν γονυκλισίᾳ προσευχὰς. Ἐλθέ εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς «οἰκεῖον τοῖς χριστιανοῖς τῶν εὐχῶν ἔθος» ἦτο τὸ προσεύχεσθαι «γόνυ θέντας ἐπὶ τὴν γῆν», ὅπως λέγει ὁ Εὐσέβιος περὶ τῶν χριστιανῶν στρατιωτῶν εἰδωλολάτρου αυτοκράτορος. Καὶ ὅταν θὰ εὕρῃς τὰς γενεὰς ἐκεῖνας, πού συνεχῶς κατὰ τὰς ἕξ ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἐγονατίζαν διὰ νὰ προσευχηθοῦν, τότε θὰ καταλάβῃς, πῶς τὸ εἰς ἐκτάκτους στιγμὰς ἐν τῇ Κυριακῇ κλίνειν γόνυ, καθ' ὅλην δὲ τὴν ἄλλην διάρκειαν τῆς λατρείας καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς Κυριακῆς ὀρθίως προσεύχεσθαι, ἀπετέλει πραγματικὸν ἐξαιρετικὸν τρόπον προσευχῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν χρησιμοποιοῦμενον καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν ἐβδομάδα.

Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι πρῶτος ὁμιλεῖ περὶ τοῦ μὴ γόνυ κλίνειν ἐν τῇ Κυριακῇ καὶ τῇ Πεντηκοστῇ ὁ Εἰρηναῖος εἰς τὸν περὶ Πάσχα ἀπολεσθέντα δυστυχῶς λόγον του. Μανθάνομεν δὲ ὅτι εἰς τὸν λόγον αὐτὸν ὁμιλεῖ περὶ τούτου ἀπὸ τὴν φέρουσαν ἀριθμὸν 115 εἰς τὰς ἀποκρίσεις πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους, τὰς ἀποδιδόμενας εἰς τὸν Ἰουστίνον. Εἰξεύρετε λοιπόν, πῶς ἀρχίζει ἡ ἐρώτησις αὐτή; Ἀκούσατε. «Εἰ τὸ κλίνειν τὸ γόνυ ἐν ταῖς προσευχαῖς μᾶλλον Θεῶ τοὺς εὐ-

χομένους παρίστησι καὶ πλείον ἐφέλκεται τὴν θείαν συμπάθειαν διατί...». Ἀπὸ αὐτὸ εἰμπορεῖ νὰ καταλάβῃ πᾶς τις, ποίαν ἰδέαν εἶχαν διὰ τὸ γονυκλιῶδες προσεύχεσθαι οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι.

Κατηργήσαμεν λοιπὸν τὸ ἀρχαῖον αὐτὸ ἔθος, ἀπὸ αὐτὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν καθιερωθέν. Δὲν φθάνει αὐτό; Πρέπει νὰ παρεμποδίσωμεν καὶ μίαν εὐλαβῆ ἐκδήλωσιν τῶν ἐπί τινας στιγμὰς κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς γονυπετούντων εἰς τιμὴν καὶ λατρείαν τοῦ συγκαταβαίνοντος πρὸς ἡμᾶς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ καὶ πάλιν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν κενοῦντος Κυρίου; Ταῦτά δὲ ἐν ὀνόματι τῶν ἱερῶν κανόνων! Καὶ εἴμεθα λοιπὸν τόσο εὐαίσθητοι περὶ τὴν τήρησιν τῶν ἱερῶν κανόνων, ὥστε νὰ διυλιζώμεν καὶ τὸν κῶνωπα;

Ἀφήσατε τὸν λαὸν ἐλεύθερον νὰ γονατίζῃ. Ὅχι, δὲν καταλύονται οἱ ἱεροὶ κανόνες μὲ τὸ γονάτισμα αὐτὸ τῆς Κυριακῆς, ἐφ' ὅσον αὐτὸ γίνεται μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μετουσιώσεως¹. Ἐπὶ τέλος δὲ καὶ γενικωτέρα τις γονυκλισία ἐὰν ἐπικρατήσῃ, δὲν πρόκειται τὸ κῶρος τῶν ἱ. κανόνων νὰ πάθῃ τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, ὅπως δὲν ἔπαθεν ἀπὸ τὸ σημερινὸν καθεστῶς τῆς νηστείας τίποτε τὸ κῶρος καὶ ἡ ἰσχὺς τῶν ἱ. κανόνων, οἱ ὅποιοι μετὰ κυρώσεων αὐστηρῶν ἀπαγορεύουσι τὴν νηστείαν τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς.

1. Εἶνε ἀξιοσημείωτον, ὅτι καὶ ἡ ἐν τῇ ὁμοδόξῳ Ρωσίᾳ λειτουργικὴ πρᾶξις ἔχει καθιερώσει τὴν καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Κυριακαῖς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν δώρων διὰ γονυκλισίας βαθείας λατρευτικὴν προσκύνῃσιν τοῦ μυστηρίου. Ἱεροκήρυξ τις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν περιοδεύων πρὸ τινῶν ἐτῶν συνέτυχεν ἱερῆι τινὶ Ἑλληνι ἐκ Ρωσίας, ὅστις εὐθὺς μετὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν δώρων ἔπεσε πρηνῆς, τὸ πρόσωπον ἔχων κατὰ γῆς, πρὸς προσκύνῃσιν τοῦ μυστηρίου. Ἦτο δὲ ἡ Κυριακὴ ἡμέρα. Τῆς τοιαύτης πρᾶξεως τῆς ἐν τῇ ὁμοδόξῳ Ρωσίᾳ ὑπὸ τῆς ἀειμνήστου βασιλείας Ὀύλας καὶ ἐν τῷ παλαιῷ παρεκκλησίῳ τῶν ἀνακτόρων εἰσαχθείσης, ἡ Α. Μ. ὁ ἔγγονος αὐτῆς βασιλεὺς Παῦλος συνεχῶς καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν Κυριακῶν παρέχει ἐν τῇ λειτουργίᾳ τὸ παράδειγμα καὶ τὸ σύνθημα τῆς διὰ γονυκλισίας προσκυνήσεως τῶν Τιμίων δώρων οὐ μόνον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ καθαγιασμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὰ ἅγια ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος προβάλλονται τοῖς πιστοῖς πρὸς κοινωνίαν.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τὸ τυχαῖον ἀποκλείεται ἐν τῇ χριστιανικῇ πίστει, διότι αὕτη εἰς ὅλα βλέπει τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ.

* Τὸ καλλίτερον φάρμακον κατὰ τοῦ φόβου τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ.

* Ὁ μὴ ἐκτιμῶν τὸν Χριστιανισμὸν δὲν ἔχει κατανοῆσει τὴν ἀξίαν του.

* Τὰ δάκρυα τοῦ εἰλικρινῶς μετάνοουντος εἶνε οἱ ἀδάμαντες τοῦ οὐρανοῦ.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΩΝ

(Ἱστορικὸν σημείωμα)

Ε'

Αἱ συνθήκαι αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐπεβάρυναν προδήλως τὴν Ἀγιοταφικὴν Ἀδελφότητα μὲ βαρυτάτας εὐθύνας ἐναντι τῆς «πατρικῆς καὶ προγονικῆς κληρονομίας».

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ὑπογραφεῖσα συνθήκη μεταξὺ τοῦ Χαλίφου Ὀμάρ καὶ τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου ἀπέτελεσε βάσιν ἱερῶν ὑποχρέωσεων τῶν κατακτητῶν ἐναντι τοῦ «βασιλικοῦ ἔθνους» τῶν Ἑλλήνων. Τὸ πνεῦμα προστασίας τοῦ Ὀμάρ ἦτο πνεῦμα τοῦ Κορανίου, καθόσον ἐν τῷ ἱεροκρατικῷ πολιτεύματι ὁ Χαλίφης ἐθεωρεῖτο ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ, ἐξαγγέλλων δογματικῶς τὸ θέλημα τοῦ «προφήτου» Μωάμεθ.

Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς τουρκικῆς αυτοκρατορίας, παρ' ὅτι τὸ προσκυνηματικὸν ζήτημα ἐξειλίχθη ἐν τῇ σειρᾷ τῶν αἰώνων εἰς διεθνῆς ζήτημα, ἡ ἐν λόγῳ σύμβασις, μὲ προσηρημένας τὰς κατὰ καιροὺς σουλτανικὰς ἀναγνωρίσεις, ἀπέτελεσε τὴν ἀσάλευτον νομικὴν καὶ ἱστορικὴν βάσιν τοῦ «καθεστώτος» εἰς τὰ ἱερά Προσκυνηματα. Καθῆκον δὲ τῶν ἐφεξῆς Χαλιφῶν ἐθεωρεῖτο ὅπως ἀνανεώσουν δι' ἐπισήμων ἰδίων διαταγμάτων τὴν ἀναγνώρισιν τῆς συνθήκης ταύτης τοῦ Ὀμάρ.

Φυσικὰ, δὲν ὑπῆρξαν εὐλαβεῖς ὅλοι οἱ Χαλίφαι πρὸς τὸ ἑλληνικὸν τοῦτο καθεστῶς. Βίαιοι καὶ βάρβαροί τινες ἐξ αὐτῶν ἀνεστάτωσαν τὸ καθεστῶς, ἐπίεσαν καὶ κατεδίωξαν τοὺς Χριστιανούς καὶ κατέστησαν προβληματικὴν τὴν προσέλευσιν προσκυνητῶν εἰς τοὺς ἁγίους Τόπους. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπέτελεσε τὴν ἀφορμὴν τῆς ἱστορικῆς ἀποπειρας τῶν Παπῶν, ἀπὸ τοῦ Οὐρβανοῦ θ' τῷ 1095, ὅπως διὰ τῶν οἰκτρῶν Σταυροφοριῶν καταλάβουν τοὺς ἁγίους Τόπους καὶ κυριαρχήσουν ὀλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Αἱ σταυροφορίαι αὗται, τὰς ὁποίας ἐνέπνευσαν καὶ ὠργάνωσαν οἱ Πάπαι, ἀποτελοῦν ἱστορικὸν στίγμα διὰ τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ τὸ χριστιανικὸν ὄνομα. Πείθεται τις περὶ τούτου ἀγαγίνωσκων τὰς σκοτεινὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τῶν Σταυροφοριῶν.

«Οἱ σταυροφόροι, καταλαβόντες τῷ 1099 τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ εὐρόντες τὴν ἑλληνικὴν Ἀδελφότητα, ἦν οἱ δυτικοὶ ἱστορικοὶ ὀνομάζουσι «Βυζαντινὴν Ἀδελφότητα», φρουροῦσαν τὸν ἅγιον Τάφον, καὶ ἐκτροπισάντες αὐτὴν ἠθέλησαν νὰ ἰδρῦσωσι, κατὰ τὸ παράδειγμα αὐτῆς, ἰδίαν Ἀδελφότητα, ἀνεξάρτητον ὅμως ἀπὸ τοῦ λατινικοῦ Πατριαρχείου¹, τὸ ὁποῖον ἰδρυσαν ἐν

1. Χρυσ. Α. Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλ. Ἱεροσολύμων σ. 383.

Ἱερουσαλήμ, διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ παπικοῦ λεγάτου Δαΐβέρτου (1099) εἰς πατριάρχην. Ἄξιοσημείωτον εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἐφ' ὅσον ἔζη ὁ Ἕλλην Πατριάρχης Συμεών, ὁ Δαΐβέρτος ἀπεκάλει ἑαυτὸν οὐχὶ πατριάρχην, ἀλλὰ προϊστάμενον» (prior) τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Κατόπιν τούτων, Λατῖνοι μοναχοί, καταλαμβάνοντες βιαίως ἑλληνικὰ Μοναστήρια καὶ Προσκυνήματα, ἐθεώρησαν ἑαυτοὺς νομίμους κτήτορας. Εἰς δὲ τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἐγκαθιδρύθησαν εἴκοσι μόνον λατῖνοι μοναχοί, τῷ 1114 ἐγκατεστάθη τὸ συγκροτηθὲν λατινικὸν ἀγιοταφικὸν τάγμα, τοῦ ὁποῦ ὁ ἡγουμένος ἐπιτοφορεῖτο «ἐλέω Θεοῦ προϊστάμενος τοῦ ἀγίου Τάφου»¹.

Οὕτω ἡ Ἑλληνικὴ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης παρηγκωνίσθη ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ ναοῦ καὶ ἀπὸ τὰ μοναστήρια. Διετήρησε μόνον θέσεις τινὰς προσευχῆς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Συμεών (1106), οἱ Ἕλληνες πατριάρχαι Ἱεροσολύμων διέμενον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὸ Βυζάντιον.

Τὴν 2αν Ὀκτωβρίου^{**} 1187 ὁ κοῦρδος διοικητῆς τῆς Αἰγύπτου Σαλάχ-ἑλ-Ντίν μετὰ θυελλώδη προέλασιν ἐκ Συρίας κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐξεδίωξε τοὺς Σταυροφόρους. Ὁ δ' Ἕλληνικὸς κλημὸς ἐγκατέστη εἰς τὰ Προσκυνήματα. Ἀπέτυχον δέ, ὡς γνωστὸν, αἱ ἀναληφθεῖσαι μετὰ ταῦτα τρίτη καὶ τετάρτη σταυροφορίαί.

Ἐν τούτοις τῷ 1219 ἀπεβιβάζοντο εἰς Πτολεμαῖδα οἱ πρῶτοι Φραγκισκανοὶ μοναχοί. Τούτους δὲ τῷ 1230 διώρισεν ὁ Πάπας Γρηγόριος θ' «Κουστῶδιαν τοῦ ἀγίου Τάφου». Πρόκειται περὶ αὐτῶν τούτων τῶν Φραγκισκανῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ τώρα προσφέρονται, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶδομεν, νὰ σπεύσουν εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ «προστατεύσουσιν» τὰ ἱερά Προσκυνήματα. Ἐπικαλοῦνται δὲ πρὸς τοῦτο τὰ ἀπὸ τοῦ ἱγ' αἰῶνος «ἱστορικά» τῶν τάχα δικαιώματα. Διὰ νὰ ἰσχυρίζωνται δὲ τοῦτο ἐπιδεικνύουν τόσῃ ἀνευλάβειαν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων. Μόλις ἀπεβιβάσθησαν οἱ Φραγκισκανοὶ εἰς τὴν ἀγίαν Γῆν ἤρχισαν ἐφαρμόζοντες τὸ ἀνόσιον πρόγραμμα τῆς ἀναταραχῆς πρὸς δημιουργίαν δικαιωμάτων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τῷ 1291 ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης πᾶν ἴχνος Σταυροφόρων. Τὸ δὲ τέλος τῆς λατινικῆς πατριαρχείας ὑπήρξεν ὄντως τραγικόν. Ὁ τελευταῖος λατῖνος πατριάρχης Νικόλαος σπεύδων νὰ καταλίπῃ τὴν Πτολεμαῖδα, ὅπου εἶχε καταφύγη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπεβιβάζετο συνωθούμενος μετὰ πολλῶν ἄλλων Σταυροφόρων, οἱ ὁποῖοι ἔσπευδον καὶ αὐτοὶ νὰ σωθοῦν διὰ τῆς φυγῆς.

1. Αὐτόθι σ. 401-7.

Οἱ Φραγκισκανοὶ κατώρθωσαν νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐν Μονῇ τῆς Σιών. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως Ροβέρτος ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε παρὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου ἄδειαν, ἵνα οἱ διαμένοντες ἐν Σιών Φραγκισκανοὶ δύνανται ἐλευθέρως νὰ προσεύχωνται ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως.

Ὁ Πάπας Κλήμης στ' ἀγαλλόμενος ἐπὶ τῷ γεγονότι τὴν 2 Δεκεμβρίου 1342 ἀνακοινεῖ τὸ χαρμόσυτον γεγονός δι' εἰδικῆς βούλλας. Ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται.. «ὁ βασιλεὺς Ροβέρτος καὶ Σάνχα ἡ βασίλισσα τῆς Σικελίας ἐγνώρισαν ἡμῖν δι' εὐχαρίστου αὐτῶν ἀναφορᾶς, ὅτι ἄνευ μεγάλων ἀναλωμάτων καὶ δυσχερῶν προσπαθειῶν ἐπέτυχον παρὰ τοῦ Αἰγυπτίου Σουλτάνου, ἵνα ἀδελφοί (=φραγκισκανοὶ) δύνωνται ἀδιαλείπτως νὰ διαμένωσιν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἀγίου Τάφου τοῦ Σωτήρος καὶ ἐπιτελώσι πανηγυρικὰς λειτουργίας καὶ ἄλλας θείας τελετάς...». Δυστυχῶς ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Καντακουζηνός, παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Πάπα ἵνα ἀναλάβῃ τοὺς Φραγκισκανοὺς τούτους ὑπὸ τὴν προστασίαν του, ὄχι μόνον ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν, ἀλλὰ καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων Λάζαρον ὅπως διευκολυνθῇ ἡ ἐπὶ τῆς Σιών ἐγκατοίκησις τούτων, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὄρισε μάλιστα ὁ πατριάρχης ἐν τῷ Ναῷ τὸν κλωνα, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ προσεδέθη κατὰ τὴν φραγγέλωσίν του ὁ Κύριος, ὡς κέντρον τοῦ χώρου προσευχῆς τῶν Φραγκισκανῶν¹.

Κατ' εἰδήσεις λατινικὰς, τῷ 1427 ἐπεβλήθη εἰς τοὺς Φραγκισκανοὺς τῆς Σιών, ὅπως ἐναλλάσσωνται εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως μόνον ἀνά 2, 3 ἢ 4, πάντοτε δι' ἄλλων ἀντικαθιστάμενοι. Ἀνανεώθησις ἐν τῷ μεταξύ τῆς κυριαρχικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ πατριάρχου ἐπὶ τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων διὰ σουλτανικοῦ διατάγματος, ὠρίζετο, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, «ἵνα κατέχη πάντα τὰ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, τὸν Τάφον, τὸν Γολγοθᾶν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη ὡς ἴδια κτήματα, νὰ κἀθηται μέσα εἰς αὐτά, νὰ ἀνοίγῃ καὶ νὰ κλείῃ τὴν πύλην τοῦ Ναοῦ ἐλευθέρως»².

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κυριαρχίας τῶν Μαμλούκων (1291—1517) διηρπάγη καὶ ἐξηνεμίσθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, οἱ δὲ Αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἐνίσχουν ἀδιαλείπτως τὴν Ἀγιοταφικὴν Ἀδελφότητα, ἀνεκαίνιζαν καὶ ἐκτιζαν νέας Μονὰς. Δὲν ἔλειπον δὲ καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ πατριάρχαι νὰ περιέρχωνται τὰς διαφόρους χώρας πρὸς συλλογὴν ἐράνων πρὸς συντήρησιν τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων καὶ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, ἡ ὁποία ἠγωνίζετο κατὰ μυστρίων δυσχερειῶν, πρὸς διαφύλαξιν τῆς πίστεως καὶ περιφρούρησιν τῶν Ἁγίων Τόπων.

(Συνεχίζεται)

I. A. II.

1. Αὐτόθι, σ. 433.

2. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 438.

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΤΕΜΙΟΣ

| 20 Ὀκτωβρίου |

Ὁ βίος τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου, γραφείς κατὰ τὸν 9^{ον} αἰῶνα ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Ἰωάννου Ροδίου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ὡς ὑπέθεσάν τινες τῶν ἐπιστημόνων¹, περιέχει πολλὰς εἰδήσεις· δεδανεισμένας ἐκ τοῦ Φιλοστοργίου², ἐκ συλλογῆς χριστιανικῆς τινος ἀπολογητικῆς κατὰ τὸν τύπον τῆς Θεοσοφίας τοῦ Ἀριστοκρίτου³ καὶ κυρίως ἐξ ἀρχαίου «Υπομνήματος», τοῦ ὁποίου συγγραφεὺς ὑπῆρξεν ἀπλοῦς τις καὶ ἀπέριτος, μόνης τῆς ἀληθείας πεφροντικῶς καὶ τὸ λέγειν ὅπως οὐδὲν στοχαζόμενος καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν ἄκρω δακτύλῳ τῆς ἱεράς τῶν λόγων παιδείας ἀψάμενος». Περιέχει ὡσαύτως ὁ βίος οὗτος καὶ ἔμμεσα ἱστορικὰ γεγονότα ἐκ τοῦ Εὐσεβίου, τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Θεοδωρήτου. Ὁ βίος οὗτος, φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Υπόμνημα ἦγον ἐπεξηγήσει τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ Ἀρτεμίου συλλεγὲν ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Φιλοστοργίου καὶ ἄλλων ἑνῶν παρὰ Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ροδίου»⁴ ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Α. Μαι⁵ ὡς ἔργον τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ καὶ ἀκολούθως ὑπὸ τῶν Βολλανδιστῶν εἰς τὰ Acta Sanctorum⁶ καὶ τοῦ Migne⁷ ἐν τῇ Πατρολογία. Ἐξ ἐσωτερικῶν λόγων προκύπτει ὅτι τὸ Ὑπόμνημα τοῦτο τοῦ Ἰωάννου Ροδίου ἐξεφωνήθη ὡς λόγος πανηγυρικός πιθανῶς ἐν ΚΠόλει ὅπου ἐτιμᾶτο ἰδιαιζόντως ὁ ἅγιος. Τὸ ἀρχαῖον Ὑπόμνημα τοῦ ἁγ. Ἀρτεμίου ἐδημοσίευσεν τῷ 1913 ὁ Joseph Bi-

dez¹ ἐκ τῶν παρισινῶν κωδίκων C 769 καὶ Δ 1468, τῶν ὁποίων αἱ πρῶται σελίδες διαφέρουσιν ἀλλήλων. Τοῦ Ὑπομνήματος τοῦ Ἰωάννου Ροδίου ἐπωφελεῖται κατὰ τὸν 1^{ον} αἰῶνα καὶ Συμεῶν ὁ Μεταφραστὴς εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφὴν τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου².

Ὁ ἅγ. Ἀρτέμιος τυγχάνει ὑπερασπίσεως τῶν Βολλανδιστῶν³ ἐκ τῶν μαρτυρολογίων καὶ ἄλλων συγγραφέων ἐναντίον τοῦ Tillemont⁴, κατηγορήσαντος αὐτὸν ἐπὶ Ἀρειανισμῷ καὶ διωγμῷ κατὰ τοῦ Μεγ. Ἀθανασίου.

Συλλογὴ ἐκ τεσσαράκοντα πέντε θαυμάτων τοῦ ἁγ. Ἀρτεμίου γραφέντων ἐν ΚΠόλει κατὰ τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμισείως τοῦ 7^{ου} αἰῶνος μέχρι τοῦ ἔτους 668, ἐδημοσιεύθη τῷ 1909 ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου Παπαδοπούλου—Κεραμέως⁵ ἐπὶ τῇ βάσει τεσσάρων κωδίκων συμπληρούντων ἀλλήλους καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ῥώσου Μητροπολίτου Μακαρίου ἐκδεδομένων τῷ 1870-1880 σλαωνικῶν Μηναιῶν. Ὡς παρετηρήθη ἤδη, ἡ συλλογὴ αὕτη εἶναι «πολύτιμον ἀγιολογικὸν καὶ λαογραφικὸν κείμενον, ἰδίᾳ διὰ τὴν ἀναπαράστασιν τῆς δημόδους ἱατρικῆς τῶν Βυζαντινῶν»⁶ καὶ «σπουδαῖον γλωσσικὸν μνημεῖον»⁷.

Ἡ πατρις τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου δὲν εἶναι γνωστὴ. Καθ' ἃ διηγεῖται ὁ Ἰωάννης Ρόδιος, «πατριδος δὲ καὶ γένους αὐτοῦ ἀνάγραπτον μνημὸν οὐδεὶς ἡμῖν παρέδωκεν, πλην ὅτι τῶν εὐπατριδῶν καὶ μεγάλων ὑπῆρχε ὁ τρισμάκαριστος», ἐγένετο δὲ αὐτόπτης τῆς θαυμασίας ἐμφανίσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τοῦ φανέντος εἰς τὸν Μέγ. Κωνσταντῖνον, τοῦτο δὲ τὸ θέαμα ἐνίσχυσεν αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὸν ἀναλήφθεντα ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ἀγῶνα⁸. Διηγεῖται ὡσαύτως ὁ Ρόδιος ὅτι, δταν

1. Κρομβάχερ—Σωτηριάδου Ἱστορία τῆς Βυζ. λογοτεχνίας, Α' 133, Β' 231, ἐνθα ὁ Ἰωάννης Ρόδιος ἐσφαλμένως φέρεται ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ ὡς Ἰωάννης «ὁ Ρόδιος».

2. Joseph Bidez Philostorgius Kirchengeschichte κ. λ., Leipzig, 1913, σ. 151—165. Βλέπε αὐτόθι καὶ σελ. XLIV ἐξ.

3. Αὐτόθι σ. LI, 158 ἐξ.

4. Αὐτόθι σ. 151. Πρβλ. καὶ Α. I. Ehrhard, Überlieferung und Bestand κ. λ., I Leipzig 1937, σ. 193, 335, 469, 474. Βλέπε καὶ κώδ. 76, 12, 77, 16, 425, 11, 487, 12, 497, 11, 787, 2 καὶ 802, 1, 2 ἐν Σωφρ. Εὐστρατιάδου καὶ Ἀρκαδίου Βατοπεδίου Καταλόγῳ τῶν ἐν τῇ ἰ. μονῇ Βατοπεδίου ἀποκειμένων κωδίκων, Paris, 1924. Ἰδὲ τὸ ὑπόμνημα «εἰς κοινὴν φράσιν» ἐν κώδ. Λαύρ. Θ 92 φ. 1—73 καὶ Βατοπ. 497 φ. 122 β, (Σωφρ. Εὐστρατιάδου Συμπλήρωμα ἀγιορειτικῶν καταλόγων Βατοπεδίου· καὶ Λαύρας, σ. 8) καὶ κώδ. 182, 2 «μεταφρασθὲν εἰς κοινὴν φράσιν», ἀνεκδότον, ἐν Εὐλογίου Κορυθαίου Λαυριώτου (νῦν Μητροπολίτου Κορυθῶν) Καταλόγῳ τῶν κωδίκων τῆς ἰ. σκήτης τῶν Καύσοκαλυβιῶν καὶ τῶν καλυβῶν αὐτῆς (ἐκδ. Σωφρ. Εὐστρατιάδου), Paris, 1930. Ἰδὲ καὶ Σωφρ. Δάμπρου, Κατάλογον τῶν ἐν ταῖς Βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγ. Ὄρους ἑλλ. κωδίκων, Β' σ. 491 ἐν λ. Ἀρτεμίου μεγαλομάρτυρος.

5. Spicilegium Romanum, IV σ. XIV—XV, 340—397.

6. Octobr. VIII, 856—884

7. T, 96, 1251—1320.

1. Ἐνθ' ἄν. σ. 166—175. Ἰδὲ αὐτόθι καὶ σ. XLV, LXVIII. Εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Bidez (ἐνθ' ἄν. σ. LXVIII) ἀναφερομένους κώδικας, περιλαμβάνοντας τὸ ἀρχαῖον Ὑπόμνημα περὶ τοῦ ἁγ. Ἀρτεμίου, πρόσθετος καὶ τὸν κώδ. Λαύρας Δ. 59 φ. 193 β—195 β. (Σωφρ. Εὐστρατιάδου, Συμπλήρωμα κ. λ., σ. 8). Πρβλ. καὶ Α. I. Ehrhard, ἐνθ. ἄν. σ. 155, 242, 250, 351, 373, 381, 469.

2. Migne 115, 1160—1212. Βλ. καὶ κώδ. Βατοπ. 76 φ. 100β 132. 77 φ. 81α—98, 425 φ. 130α—156, 487 φ. 92α. 488, 787 φ. 30α—82, 802 φ. 2—22 καὶ Λαύρας : Δ 48 φ. 153 ἐν Σωφρ. Εὐστρατιάδου ἐνθ' ἄν. σ. 8. Πρβλ. J. Bidez ἐνθ' ἄν. σ. LXII καὶ Κρομβάχερ ἐνθ' ἄν. Α' 370.

3. Acta Sanctorum ἐνθ' ἄν. σ. 847 ἐξ.

4. Mémoires κ. λ., VII σ. 731.

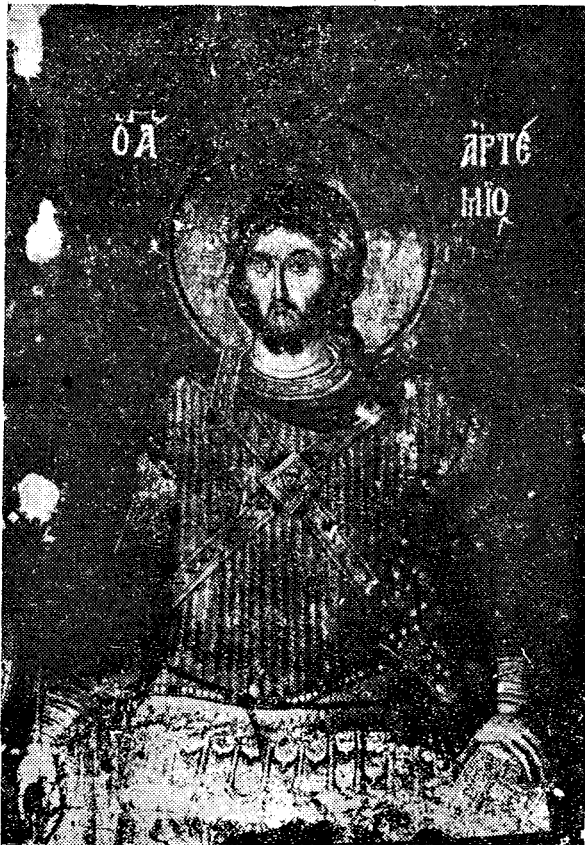
5. Varia Sacra Graeca. Συλλογὴ ἀνεκδότων θεολογικῶν κειμένων τοῦ 8^{ου} αἰῶνος μετὰ προλόγου καὶ πίνακος. Ἐν Πετρούπολει, 1909 σ. VI—XI, 1—79. Βλέπε καὶ κριτικὰς Γρηγορίου Παπαμιχαῆλ ἐν «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» Ε' [1910] σ. 362 ἐξ. καὶ Σωκράτους Κορυθαίου ἐν «Λαογραφία» Γ' σ. 277—294. Πρβλ. καὶ Α. I. Ehrhard ἐνθ' ἄν. σ. 82, 256, 469.

6. Ν. Α. Β[έη] ἄρθρ. Ἀρτέμιος, ἐν Ἐλευθερουδάκη Ἐγκυκλ. Λεξικῷ, Β' 505.

7. Δ. Σ. Μπαλάνου ἄρθρ. Ἀρτέμιος μεγαλομάρτυς, ἐν Μ. Ε. Ε., Ε' 690.

8. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ Ἰωάννου Ροδίου: «Ἀπέκλινε δὲ (ὁ Κωνσταντῖνος) πρὸς τὸν Χριστόν, οὐρανόθεν ἐκείνου καλέσαντος, ὅτε

ὁ Κωνσταντῖος, μετὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἅγιος Ἀρτέμιος συνεδέετο διὰ στενῆς φιλίας, ἔμαθεν ὅτι τὰ ἱ. λείψανα τῶν ἀποστόλων Ἀνδρέου καὶ Λουκᾶ ἐτάφησαν ἐν Ἀχαΐα, ἦτοι τοῦ Ἀνδρέου ἐν Πάτραις καὶ τοῦ Λουκᾶ ἐν ταῖς Βοιωτικαῖς Θήβαις, ἐκάλεσε τὸν Ἀρτέμιον καὶ τὸν εἰέταξε νὰ μεταφέρῃ αὐτὰ εἰς τὴν ΚΠολιν. «Τοῦ δὲ τά-

Τοιχογραφία τοῦ Προπάτου ἁγ. Ὁρους Ἰου αἰ.
ἔργον τοῦ Πανσελήνου

χους παραγενομένου, «συγαίρω σοι, ἔφη, ἀνδρῶν ἀπάντων θεοφιλέστατε»· ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· «καὶ εἴης μοι κεχαρμένος, ὦ βασιλεῦ, διὰ παντός καὶ μήποτε σε τῶν ὀχληρῶν τι καταλήψεται»· καὶ ὁ βασιλεὺς· «ζητεῖς δέ τι χαριωδέστερον, ὦ φίλων ἄριστε, τῆς τῶν σωμάτων τῶν τοῦ

τὴν πρὸς Μαξέντιον δριμεῖάν τε καὶ βαρυτάτην διηγήσασατο μάχην, δείξας αὐτῷ τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον μεσοῦσης ἡμέρας, ὑπὲρ τὸν ἥλιον ταῖς ἀυγαῖς ἑξαστράπτων, καὶ γράμμασιν ἀστεροτύπως Ρωμαϊκοῖς διασημῆνας αὐτῷ τὴν τοῦ πολέμου νίκην· ἡμεῖς τε γὰρ αὐτοὶ τὸ σημεῖον ἑθεασάμεθα τῷ πολέμῳ παρόντες, καὶ τὰ γράμματα ὑπανέγνωμεν· ἀλλὰ καὶ τὸ στρατιόπεδον ἅπαν τεθέατο, καὶ πολλοὶ τούτου μάρτυρες ἐν τῷ σφῶ στρατοπέδῳ τυγχάνουσιν, εἴ γε ἄρα ἐρωτῆσαι θελήσεις». Migne 96, 1293. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Bidez (σελ. 7) τὴν αὐτοψίαν τοῦ Ἀρτεμίου θέτει ἐντὸς ἀγκυλῶν εἰς ἐνδειξὴν τῆς ἀμφιβολίας του περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ χωρίου τούτου.

Χριστοῦ ἀποστόλων εὐρέσεως;» καὶ ὁ μέγας Ἀρτέμιος· «τίς καὶ πόθεν, ὦ δέσποτα, ὁ τοῦτον ἡμῖν τὸν θησαυρὸν φανερώσας τὸ σήμερον;» καὶ ὁ Κωνσταντῖος· «ὁ τῆς Ἀχαΐας ἐπίσκοπος, ὁ νῦν ἐφορευὼν ἐν Πάτραις· ἀλλ' ἄπιθι, ἀνδρῶν ἄριστε, καὶ τὸ τάχος ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν τούτων ἄνοδον ποιήσον». Ὁ Ἀρτέμιος ἐξεπλήρωσε τὴν διαταγὴν, δι' ὃ ἀκριβῶς, «δεηθέντων τῶν Ἐπισκόπων», διωρίσθη δούξ καὶ αὐγουστάλιος (Praefectus Augustalis) ἐν Αἰγύπτῳ. Ὁ Ἀρτέμιος, «πᾶσιν αἰδέσιμος διὰ τὴν ἀπαστράπτουσαν τοῦ βίου αὐτοῦ ἀρετὴν», συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀνέτρεψε καὶ συνέτριψε πολλὰ εἰδῶλα, τοῦτο δὲ πιθανὸν προεκάλεσε τὴν κατ' αὐτοῦ ὄργην τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, ὅταν οὗτος ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ ἤγειρε σκληρὸν διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν, ματαίως ἐλπίζων τὴν ἀποκατάστασιν τῆς θρησκείας τῶν εἰδώλων. Ὅταν ὁ Ἰουλιανὸς ἀπεφάσισε τὴν ἐκστρατεῖαν κατὰ τῶν Περσῶν, προσεκάλεσεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τοὺς στρατηγούς του, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀρτέμιος, ὅστις ἴσως ἐκυβέρνησα, πλὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὴν Συρίαν. Ὁ Ἰουλιανός, εἴτε ἐνεκα παραστάσεων τοῦ Ἀρτεμίου διὰ τὰς κατὰ τῶν χριστιανῶν σκληρότητας, εἴτε διὰ τὸν ζῆλόν του πρὸς καταστροφὴν νᾶων καὶ εἰδώλων, θεωρήσας αὐτὸν ὡς προσωπικὸν καὶ τὸν πλέον μισητὸν ἐχθρὸν του ὑπέβαλεν αὐτὸν εἰς βασάνους, μὴ ἐπιτυχῶν δὲ τὴν ἀποκήρυξιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, διέταξεν ἐπὶ τέλους τὸν ἀποκεφαλισμόν του «μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κ', ἡμέρᾳ παρασκευῆ»¹ ἐν τῇ παρὰ τὴν Ἀντιόχειαν Δάφνῃ. Τὸν μαρτυρικὸν φόνον τοῦ ἁγ. Ἀρτεμίου ὑπὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου μαρτυρεῖ καὶ ὁ σύγχρονος γνωστός ἐθνικὸς ἱστορικὸς Ἀμμιανὸς Μαρκελλίνος².

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τοῦ μακαρίου τέλους τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου ὑπάρχουσι διαφοφαίαι μεταξὺ τῶν ἐρευνητῶν. Οὕτω, ὁ μὲν Müller³, ἀκολουθῶν τοὺς Βολλανδιστάς, θέτει ἐσφαλμένως τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου τὸν Ἰούνιον τοῦ 363, ὁ δὲ Nilles⁴ τῷ 361. Καίτοι ἡ παρασκευὴ κατὰ τὸ 363 πίπτει τὴν 20 Ἰουνίου, ἐν τούτοις κατὰ τὸν Ἰούνιον εἶχεν ἤδη φονευθῆ ὁ Ἰουλιανός, ἡ δὲ ἐξ Ἀντιοχείας ἐκστρατεία εἶχεν ἀρχίσει ἐνωρίτερον. Πιθανωτέρα εἶναι ἡ πληροφορία τοῦ ἀρχαίου Μαρτυρίου ὅτι ὁ ἁγ. Ἀρτέμιος ἀπετιμήθη τὴν κεφαλὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου 363, τοῦ ἔτους ἀρξαμένου ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου, καὶ οὐχὶ ἐνωρίτερον τοῦ 362.

1. J. Bidez ἐνθ' ἀν. σ. 174. Βλ. αὐτόθι καὶ σ. 176. Πρβλ. καὶ Βαρονίου Martyrolog. Ὀκτ. 20, Πασχάλιον Χρονικόν, I' 549 (ἔκδ. Bon. 1832) καὶ Θεοφάνη I' 79.

² Ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησιαὶ ἐορτάζουν τὴν μνήμην τοῦ ἁγ. Ἀρτεμίου τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου.

³ Ammian. Marcellinus XXII, 11.

⁴ Adalbert Müller Allgemeines Martyrologium, 1860.

⁵ Nic. Nilles Calendarium Manuale, 1896—1897.

Τὸ ἰ. λειψάνον τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου παραληφθὲν ὑπὸ τῆς διακονίῃς Ἀριστῆς, τῆς Ἀντιοχικῆς ἐκκλησίας, κατὰ παράκλησιν τῆς παρὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ, κατετέθη ἐν «γλωσσοκόμῳ» καὶ ἀπεστάλη εἰς ΚΠολιν¹ εὐθὺς μετὰ τὸ μάρτυριον αὐτοῦ, ποῦ ὅμως ἐναπετέθη κατ' ἀρχὰς δὲν εἶναι γνωστὸν. Ἐπειτα μετηνέχθη εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου (491-518) ἀνεγερθέντα ναὸν Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐν τῇ Ὁρείᾳ, ἔκτοτε δὲ ὁ ναὸς οὗτος κατέστη περιώνυμος ὡς ναὸς τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου².

Κανὼνα εἰς τὸν ἁγ. Ἀρτέμιον, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς «*Τὴν σὴν νέμοις μοι πλουσίαν χάριν, Μάκαρ,*» ἔγραψεν Ἰωσήφ ὁ Ὑμνογράφος (†886), στιχηρὰ δὲ ὁ Στουδίτης³. Τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου ἐξεδόθησαν καὶ ἰδιαίτεροι πλήρεις ἀκολουθίαι⁴, ἐν κώδιξι δὲ τοῦ ἁγ. Ὅρους εὐρηναὶ καὶ ἄλλοι κανόνες εἰς τὸν ἁγιον, ὡς καὶ ἰδιαίτερος παρακλητικὸς κανὼν καὶ κδ' οἶκος⁵.

Πρεσβ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ. ΡΑΜΦΟΣ π. Θ.

1. «Ὁδὸ τὸ μακάριον καὶ ἅγιον σῶμα ἐξητήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουλιανοῦ γυνὴ τις εὐσεβῆς καὶ φοβουμένη τὸν θεόν, Ἀρίστη διάκονος, καὶ ἐπέτρεψε δοθῆναι αὐτῇ, ἥτις ἐν σπουδῇ ποιήσασα γλωσσοκόμον μολιβοῦν, συμυρίσασά τε τὸ ἅγιον αὐτοῦ καὶ μακάριον σῶμα, καὶ πολλοῖς μύροις πολυτίμοις καὶ θυμιάμασι διαφόροις εὐωδιάσασα, κατέθετο ἐν τῷ γλωσσοκόμῳ, καὶ ἀνέπειψεν ἐν τῇ πανευδαίμονι Κωνσταντίνου πόλει ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ, ὡς βουλομένη οἰκοδομησαί οἶκον ἄξιον τῶν λειψάνων τοῦ ἁγιωτάτου μάρτυρος Ἀρτεμίου, πρὸς τὸ ἐπιτελεῖσθαι σύναξιν εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου μάρτυρος». J. Bidez ἐνθ' ἄν. σ. 174 ἐξ.

2. Du-Gange Histoire de l'empire de Constantinople 1657, IV 119. P. Maas Artemios Kult in Constantinople ἐν «Byzantinisch-Neugr. Jahrbücher» A [1920] σ. 377-380. M. I. Γεδεών, Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον, Κπολις, 1899, σ. 178. E. P. Π[αντελάκη] ἄρθρ. Ἀρτέμιος ἅγιος ἐν Θρησ. καὶ Χριστ. Ἐγκυκλ. Β' στ. 124—125.

3. *Μηναῖον* Ὀκτωβρίου (ἐκδ. Βαρθ. Κουτλουμουσιανοῦ, ἐν Βενετία 1843 σ. 119).

4. L. Petit Bibliographie des Acolouthies Grecques, Bruxelles, 1926 σ. 15.

5. *Ἐὐλόγιον Κοιτίλλια Λαυριώτου* ἐνθ' ἄν. α' Ἀκολουθία ἁγ. Ἀρτεμίου ἐν κώδ. 70,3, 140,13, 171,2, 181, 1 (φ. 1α). β' Κανόνες ἐν κώδ. 244,1,2,3, 254, 269, 2, γ' Κανόνες παρακλητικοὶ ἐν κώδ. 182,2 (φ. 30α) καὶ δ' Οἶκος ἐν κώδ. 169,18,19, 244,3. Βλέπε καὶ *Σπυρ. Λάμπρου* ἐνθ' ἄν. Β' κώδ. 5885, 6 (παράκλησις). *Σωφρ. Ἐὐστρατιάδου* καὶ *Ἀρχαδίου Βατοπεδινῶ* ἐνθ' ἄν. κώδ. 787,1, 802,3, 820,1 (Ἀκολουθία). *Σπυρ. Λαυριώτου* καὶ *Σωφρ. Ἐὐστρατιάδου* Κατάλογος τῶν κωδικῶν τῆς Μεγ. Λαύρας, Paris 1925, κώδ. 1091, 1, 1987, 1, 2093 (Ἀκολουθία). Ἴδὲ καὶ παρὰ *Κ. Δουκάκη* Μ. Συναξαριστῆς (Ὀκτώβριος) σ. 288 ἐξ. «λόγον ἐγκωμιαστικὸν εἰς τὸν ἐνδοξον μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Ἀρτέμιον τὸν θαυματουργόν».

Ἡ προσευχὴ εἶνε τὸ πλοῖον ποῦ ἐπιστρέφει εἰς τὸν λιμένα κατὰφορτὸν πολυτίμου φορτίου. Εἶνε ὁ ἀγρός, ποῦ ἀποφέρει εἰς τὸν καλλιεργητὴν τοῦ ἄφθονον θερισμόν.

«Ὅταν κατ' ἰδίαν προσεύχεσαι, δὲν εἶσαι μόνος εἴθε τέσσαρες» διότι μετὰ σοῦ εἶνε ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

«Ὅσῳ ὀλιγώτερον προσεύχεσθε, τόσῳ περισσώτερον ὑποπίτος εἶνε ὁ χριστιανισμὸς σας».

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί ἐγκρίσεως ὀργανισμοῦ τῆς Σχολῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

(Ἐφημ. Κυβ. 22 Σεπτ. 1948, τεύχος Α', ἀρθ. 236)

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 22 τοῦ Α.Ν. 976)1946 «περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τὴν ὑπ' ἀριθ. 1718)2107) 31. 7. 48 ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὑπ' ἀριθ. ΚΑ' πρότασιν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς 24-7-48 καὶ κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 415)1948 συμφώνου γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἐγκρίνομεν τὸν κατωτέρω ἐξ ἀρθρων 21 Ὀργανισμὸν τῆς Σχολῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1948

ΠΑΥΛΟΣ
Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς
Δ. ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Τῆς Σχολῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 1.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 22 τοῦ Α.Ν. 986)46 «περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἰδρυθεῖσα ἐν Ἀθήναις Σχολὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πρὸς δημιουργίαν ἐκκλησιαστικῶν στελεχῶν καὶ δι' Ἱεροκηρύκων, Ἐξομολόγων, Κατηχητῶν καὶ Ἱεραποστόλων θὰ ἀρχίσῃ λειτουργοῦσα ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους 1948.

Ἄρθρον 2.

Ἡ Ἀνωτέρω Σχολὴ φέρουσα ἐφεξῆς τὴν ὀνομασίαν «Σχολὴ Ἀποστολικῆς Διακονίας» καὶ λειτουργοῦσα ἐν Ἀθήναις ὡς ἐσωτερικὴ Σχολή, περιλαμβάνει μίαν τάξιν, εἰς ἣν ἐγγράφονται πρὸς φοίτησιν πτυχιούχοι τῆς Θεολογίας Κληρικοὶ ἢ Λαϊκοὶ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης ἢ ἄλλης ὁμοτίμου Ὀρθοδόξου Σχολῆς, προτιμωμένων τῶν Κληρικῶν.

Τὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν μαθημάτων θέλει ρυθμίσῃ εἰδικὸς κανονισμὸς καταρτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ἐγκρινόμενος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὸν ἀριθμὸν τῶν κατ' ἔτος εἰσακτέων ὀρίζει τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, λαμβανομένης κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 3.

Ἡ Σχολὴ Α. Δ. ὑπάγεται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπο-

πτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Α. Δ. ἀσκουμένην διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῶν Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἄρθρον 4.

Τὰ ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Α. Δ. διδασκτέα μαθήματα ὡς καὶ αἱ ὥραι διδασκαλίας ἐκάστου ἐξ αὐτῶν καθ' ἑβδομάδα ὁρίζονται ὡς κάτωθι :

Α'. Γενικά μαθήματα.

1) Ἑρμηνεία Π. Διαθήκης, ὥραι 2. 2) Ἑρμηνεία Κ. Διαθήκης ὥραι 3. 3) Χριστιανικὴ Γραμματεία ὥραι 1. 4) Χριστιανικὴ ἀνθρωπολογία (χριστιανικὴ ἀξιολογία τοῦ ἀνθρώπου) ὥραι 1. 5) Χριστιανικὴ Κοινωνιολογία ὥραι 1. 6) Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὰ σύγχρονα πνευματικὰ ρεύματα ὥραι 1. 7) Ψυχολογία (συνηρητημένη μετὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἠθικῆς), ὥραι 2. 8) Βιολογία καὶ ὁ κοινωνικὸς ἀνθρώπος, ὥραι 2. 9) Κοινωνιολογικὰ μαθήματα, ὥραι 2.

Β'. Εἰδικὰ μαθήματα.

1) Ὀμιλητικὰ μαθήματα ὥραι 3. 2) Ἐξομολογητικὴ ὥραι 2. 3) Κατηχητικὰ μαθήματα ὥραι 3.

Ἡ διδασκτέα ὕλη ἐκάστου ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας μετὰ γνώμην τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς ἀνωτέρω Σχολῆς.

Δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στηριζομένης εἰς πρότασιν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, δύνανται νὰ προστεθῶσιν ἢ νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἢ τροποποιηθῶσι τὰ ἀνωτέρω μνημονεύμενα.

Ἄρθρον 5.

Πλὴν τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρω ἄρθρῳ ἀναφερομένων τακτικῶν μαθημάτων δύνανται νὰ προστεθῶσι καὶ ἐλεύθερα μαθήματα, ὧν τὸ εἶδος καὶ τὸν πρὸς διδασκαλίαν ἐκάστου χρόνον καθορίζει τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Α. Δ. διὰ πράξεως αὐτοῦ μετ' εἰσήγησιν τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 6.

1. Ὁργανικαὶ θέσεις τῆς Σχολῆς Α. Δ. ὁρίζονται δύο : 1) Μία θέσις Δ)ντοῦ καὶ 2) Μία θέσις Οἰκονόμου.

2. Ὁ Δ)ντὴς καὶ Οἰκονόμος ἐξομοιοῦνται πρὸς τοὺς μονίμους Δημοσίους ὑπαλλήλους, ὑπαγόμενοι εἰς τὰς ἐκάστοτε ἰσχύουσας διατάξεις διὰ τοὺς μονίμους Δημοσίους ὑπαλλήλους τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν, προαγωγὴν, ἀπόλυσιν, ὄριον ἡλικίας κλπ. Πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τε τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Οἰκονόμου τῆς Σχολῆς Α. Δ. ἀσκεῖ τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς Ἱερὰς Κανόνας καὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 7.

Εἰς τὴν θέσιν Δ)ντοῦ τῆς Σχολῆς διορίζεται διὰ Β. Δ. προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας μετὰ πρότασιν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Α. Δ. μετὰ βαθμὸν Δ)ντοῦ Β' τάξεως, δυνάμενος νὰ προαχθῆ μέχρι καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Γεν. Δ)ντοῦ Κληρικὸς πτυχιούχος τῆς Θεολογίας.

Μέχρι τοῦ διορισμοῦ μονίμου Δ)ντοῦ ἐν τῇ ἀνωτέρω θέσει ἢ Ἱ. Σύνοδος τῇ προτάσει τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Α. Δ. δύνανται νὰ ἀναθέτῃ τὰ καθήκοντα Δ)ντοῦ τῆς Σχολῆς Α. Δ. δι' ὄρισμένον χρονικὸν διάστημα, ῥητῶς καθοριζόμενον, εἰς ἓν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ἢ εἰς ἓνα ἐκ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἢ εἰς ἓνα ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν ἢ εἰς ἄλλον τινὰ πτυχιούχον τῆς Θεολογίας ἐπὶ ἀντιμισθία μὴ δυνάμενη νὰ ὑπερβῆ τὸ 1)3 τῶν ἀποδοχῶν τῆς ὁργανικῆς θέσεως, ἣν οὗτος κατέχει.

Ἄρθρον 8.

α') Ὁ Δ)ντὴς κατοικεῖ καὶ ἐνδιατᾶται ὑποχρεωτικῶς ἐν τῇ Σχολῇ.

β') Κατευθύνει τὰς ἐργασίας τῆς Σχολῆς καὶ ἐπιτελεῖ διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν αὐτῆς μερομνῶν διὰ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν διεπόντων ταύτην νόμων καὶ κανονισμῶν.

γ') Προεδρεύει τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου, μετὰ τοῦ ὁποῦ καὶ καταρτίζει ἐν ἀρχῇ ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους τὸ ὁρολόγιον πρόγραμμα.

δ') Δι' ὁργανῶν ἐποπτικῶς τὰς τελετουργικὰς ἀσκήσεις καὶ διδάσκει οἰονδήποτε μάθημα, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀναθέσει εἰς αὐτὸν τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Α. Δ.

ε') Παρακολουθεῖ τὰς διδασκαλίας τῶν Καθηγητῶν ὡςάκις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον καὶ ἐπιβλέπει ὥστε νὰ προλαμβάνηται οἰαδήποτε παρέκκλισις ἐκ τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς Σχολῆς.

στ') Ἐπιβλέπει καὶ παρακολουθεῖ τὴν ὅλην ζωὴν τῶν μαθητῶν, μερομνῶν ὅπως διὰ παντὸς μέσου προαχθῆ ἢ ὅλη πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ αὐτῶν.

ζ') Συντάσσει καὶ υποβάλλει κατ' ἔτος πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον, τὴν Γεν. Δ)σιν Ὁρησκευμάτων καὶ τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἐκθεσιν περὶ τοῦ συντελεσθέντος κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος ἔργου καὶ τῆς καθόλου καταστάσεως τῆς Σχολῆς.

η') Προτείνει εἰς τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Ἀποστ. Διακονίας πᾶν μέτρον, ὅπερ ἤθελε κρίνει συντελεστικὸν τῆς προαγωγῆς τῶν σκοπῶν τῆς Σχολῆς.

θ') Ὑπογράφει μετὰ τῶν λοιπῶν καθηγητῶν τὰ πτυχία, ἐνδεικτικὰ καὶ ἀποδεικτικὰ τῶν μαθητῶν.

ι') Καθορίζει τὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς.

κ') Ἀσκεῖ τὰ πειθαρχικὰ καθήκοντα ἐπὶ τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ κατὰ τὰ ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς.

λ') Διενεργεῖ τὴν βοηθείαν τοῦ Οἰκονόμου τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Σχολῆς τηρῶν τὰ ἐξῆς βιβλία : 1) Βιβλίον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων. 2) Μαθητολογίου. 3) Βιβλίον πιστοποιητικῶν ἀποδιδῶν. 4) Βιβλίον γενικοῦ καὶ εἰδικοῦ ἐλέγχου τῶν μαθητῶν καὶ 5) Βιβλίον ποινῶν.

μ') Τὸν Δ)ντὴν ἀπόντα ἢ καλυόμενον ἀναπληροῖ εἰς τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ὁριζόμενος ὑπὸ τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

Ἄρθρον 9.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Οἰκονόμου διορίζεται διὰ Β. Δ. προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων

καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας μετὰ πρότασιν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Α. Δ. Κληρικός, Πτυχιούχος Θεολογίας μὲ βαθμὸν Εἰσηγητοῦ δυνάμενος νὰ προαχθῆ μέχρι καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Δ)ντοῦ Α' τάξεως.

Μέχρι τοῦ διορισμοῦ μονίμου Οἰκονόμου τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Α. Δ. δύναται νὰ ἀναθέτῃ τὰ καθήκοντα τοῦ Οἰκονόμου τῆς Σχολῆς δι' ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα, ρητῶς καθοριζόμενον, εἰς κληρικὸν ἐπὶ μηνιαία ἀντιμισθία ὀριζομένη διὰ Πράξεως αὐτοῦ.
"Ἀρθρον 10.

Ὁ Οἰκονόμος κατοικεῖ καὶ ἐνδιαυτᾶται ὑποχρεωτικῶς ἐν τῇ Σχολῇ.

Ὁ Οἰκονόμος ἐνεργῶν κατὰ τὰς ἐντολάς καὶ ὑποδείξεις τοῦ Δ)ντοῦ :

α') Ἱερουργεῖ ἐν τῷ Ναῷ τῆς Σχολῆς καὶ προΐσταται τῶν κοινῶν προσευχῶν τῶν μαθητῶν αὐτῆς κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ καθοριζομένους χρόνους.

β') Ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Δ)ντοῦ καταρτίζει τὸ ἡμερήσιον διαιτολόγιον τῆς ἐβδομάδος, ἐπιβλέπει τὰ καθ' ἑκάστην ἀγοραζόμενα τρόφιμα παριστάμενος κατὰ τὴν εἰσκόσιμον καὶ παραδόσιν των εἰς τὸν μάγειρον καὶ ἐλέγχων τὴν ποιότητα αὐτῶν.

γ') Κρατεῖ τὰς κλεῖδας τῶν ἀποθηκῶν τῶν τροφίμων καὶ τοῦ ἱματισμοῦ μερικῶν περὶ τῆς ἐν αὐταῖς τάξεως καὶ καθαριότητος καὶ τῆς καλῆς συντηρήσεως πάντων τῶν ἐν αὐταῖς ὑλικῶν.

δ') Ἐπιμελεῖται τῆς καλῆς διατηρήσεως τῶν ἐπιπλῶν καὶ σκευῶν τῆς Σχολῆς, εἰσηγείται τὴν ἀντικατάστασιν ἢ ἐπιδιορθώσιν τῶν φθαρέντων, ἀναφέρει εἰς τὸν Δ)ντὴν τοὺς τυχόν αἰτίους ἀδικαιολογήτου φθορᾶς αὐτῶν.

ε') Παρακάθηται ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ συντροφῶν μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ ἐποπτεύων τὴν κατὰ τὰ γεύματα καὶ τὰ δεῖπνα τάξιν καὶ εὐπρέπειαν.

στ') Ἐφορεῖ ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν καθηκόντων ἑκάστου, σημειῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ ἀναφορᾷ πᾶσαν τυχόν παρεκτροπὴν.

ζ') Διαχειρίζεται πάντα τὰ κινητὰ εἶδη τῆς Σχολῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ κανονισμῷ τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας ἀναγραφόμενα.

η') Τηρεῖ μετ' ἀκριβείας τὰ ἑξῆς βιβλία : 1) Ἀποθήκης τροφίμων, 2) ἀποθήκης ἱματισμοῦ, 3) Βιβλιοθήκης, 4) σκευῶν καὶ ἐπιπλῶν τῆς Σχολῆς, 5) συνυπογράφει μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ πάσας τὰς ἀποδείξεις ἀγορᾶς τροφίμων, γραφικῆς ὕλης, εἰδῶν καθαριότητος κλπ.

Τὰ τῆς ἐσωτερικῆς οικονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Σχολῆς ἐν γένει καθορισθήσονται διὰ κανονισμοῦ, καταρτιζομένου ὑπὸ τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.
"Ἀρθρον 11.

Τὸν ἀριθμὸν τοῦ αναγκαίου ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ ὀρίζει ἑκάστοτε τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Α. Δ. προσλαμβάνομενον τοῦτο ἐπὶ ἰδιωτικῇ συμβάσει.
"Ἀρθρον 12.

Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τακτικῶν καὶ ἐλευ-

θέρων ἀνατίθεται εἰς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ διατελέσαντας τοιοῦτους ἢ εἰς ἕτερα πρόσωπα, ἅτινα ἤθελε κρίνει κατάλληλα τὸ Κ. Συμβούλιον τῆς Α. Δ. κατόπιν προτάσεως τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Α. Δ. καὶ ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐπὶ ὄριαια ἀντιμισθία καθοριζομένη ὑπὸ τοῦ Κ. Συμβουλίου.

Οἱ οὕτως ἀναλαμβάνοντες τὴν διδασκαλίαν τῶν τακτικῶν καὶ ἐλευθέρων μαθημάτων ἀποτελοῦσι μετὰ τοῦ Δ)ντοῦ τὸν Καθηγητικὸν Σύλλογον τῆς Σχολῆς.
"Ἀρθρον 13.

Οἱ καθηγηταὶ διδάσκοντες κατὰ τὸ πρόγραμμα τὴν διδασκαλίαν ὕλην σημειοῦσιν ἐν τῷ πρὸς τοῦτο ὠρισμένῳ βιβλίῳ τὸ ἑκάστοτε ὑπ' αὐτῶν διδασκόμενον τμήμα αὐτῆς, διεξάγουσι τὰς ἐξαμηνιαίας καὶ ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ παρόντος ὄργανισμοῦ ὀριζόμενα, συνερχόμενοι δὲ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Δ)ντοῦ εἰς εἰδικὴν συνεδρίαν μετὰ τὸ πέρας ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους καταγράφουσι τὸν γενικὸν βαθμὸν ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ εἰδικοῦ καὶ γενικοῦ ἐλέγχου τῶν μαθητῶν, συνυπογράφοντες μετὰ τοῦ Δ)ντοῦ τὰ πτυχία τῶν ἀποφοιτῶντων.
"Ἀρθρον 14.

Ὁ Σύλλογος τῶν Καθηγητῶν συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἀπαξ τοῦ μηνὸς ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Δ)ντοῦ, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ἤθελε κρίνει τοῦτο ἐναγκαῖον ἢ Δ)νοσις ἢ ἤθελον ζητήσει τοῦτο. τὰ 2)3 τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.
"Ἀρθρον 15.

Τὸ σχολικὸν ἔτος ἄρχεται τὴν 1ην Σ)βρίου καὶ λήγει τὴν 31ην Αὐγούστου τοῦ ἐπομένου ἔτους. Τὸ διδακτικὸν ἔτος ἄρχεται τὴν 15 Ὀκτωβρίου καὶ λήγει τὴν 10ην Ἰουλίου τοῦ ἐπομένου ἔτους. Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Α. Δ. δύναται νὰ μεταβάλληται ἢ ἐναρξῆς καὶ λήξις τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Οἱ φοιτῶντες ἐν τῇ Σχολῇ δικαιοῦνται νὰ παραμένωσιν ἐν αὐτῇ μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Ἡ παρακολούθησις τῶν μαθημάτων καὶ φροντιστηρίων εἶναι ὑποχρεωτική, ἐφαρμοζομένων τῶν περὶ ἀπουσιῶν διατάξεων, τῶν ἰσχυροῦσιν ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως.
"Ἀρθρον 16.

Ἡ Σχολὴ τῆς Α. Δ. ἀργεῖ καθ' ὅς ἡμέρας καὶ ἑορτὰς ἀργεῖ τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον.
"Ἀρθρον 17.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους διενεργοῦνται ἐπὶ πάντων τῶν μαθημάτων τρεῖς φροντιστηριακαὶ ἀσκήσεις βαθμολογούμεναι, εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔτους γίνεται γραπτὴ καὶ προφορικὴ ἐξετάσις ἐπὶ τῆς διδασκόμενης ὕλης.

Ἐπιτυχῶν θεωρεῖται ὁ λαβὼν εἰς πάντα τὰ μαθήματα, τακτικά καὶ ἐλεύθερα, τοῦλάχιστον τὴν βάσιν ἢ ἐπὶ βαθμολογικῆς κλίμακος 1—10. Ὁ μὴ λαβὼν τὴν βάσιν εἰς τρία τὸ ἀνώτατον ὄριον ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ ἐλευθέρων μαθημάτων πωραπέμπεται εἰς ἐπανεξέτασιν, ὁ ἀπορριπτόμενος εἰς πλείονα τῶν τριῶν ὑποχρεοῦται νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ μαθήματα τῆς αὐτῆς τάξεως.

Ἐάν ὁ εἰς ἐπανεξέτασιν παραπεμπόμενος ἀποτύχη εἰς δύο ἐκ τῶν τριῶν μαθημάτων, ὑποχρεοῦται νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ μαθήματα τῆς τάξεως, ἐάν δὲ εἰς ἓν ἐπανεξετάζεται εἰς τοῦτο μετὰ τρίμηνον.

Ἄρθρον 18.

Εἰς τοὺς ἀπολυομένους ἡ Σχολὴ χορηγεῖ πτυχίον ὑπογραφόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Διευτοῦ καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ἀναγράφεται δὲ ἐν αὐτῷ ὁ βαθμὸς τῆς ἐπιδόσεως καὶ ἡ ἐπιδειχθεῖσα διαγωγή.

Ἄρθρον 19.

Ἡ ὄλη δαπάνη τῆς συντηρήσεως τῆς Σχολῆς μετὰ τοῦ Οἰκοτροφείου αὐτῆς βαρύνει ἐξ ὀλοκλήρου τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 20.

Ἡ σφραγὶς τῆς Σχολῆς τῆς Α. Δ. φέρει ἐν τῷ μέσῳ παράστασιν ἀνημμένης λυχνίας καὶ περὶ αὐτῆς τὰς λέξεις «Σχολὴ Ἀποστολικῆς Διακονίας Ἑκκλησίας Ἑλλάδος».

Ἄρθρον 21.

Τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς Σχολῆς θέλει ρυθμίσει λεπτομερῆς ἐσωτερικὸς κανονισμὸς, καταρτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ἐγκρινόμενος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ἐκ μέρους τῶν Ξένων Ἑκκλησιῶν.

Ἡ ἐπὶ τῶν Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἑκκλησιῶν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ διένειμεν εἰς τοὺς ἀνταρτοπλήκτους ἱερεῖς τὰς κάτωθι σημειούμενας ποσότητας ὑφάσματος διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν 5.000 δολλαρίων τὸ ὅποιον διὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γεν. Γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπεστάλη παρὰ τῶν Καναδικῶν Ἑκκλησιῶν πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἠγοράσθησαν 8.236 μέτρα ὑφάσματος μέλανος βαμβακεροῦ καὶ διενεμήθησαν δωρεὰν ὡς ἑξῆς :

Κατάστασις ἐμφαίνουσα τὴν ποσότητα τοῦ ὑφάσματος τὴν παραληφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων

α/α	Ἱερὰ Μητρόπολις	Ἀριθ. ἱερῶν	Μέτρα	Υπογο. Παραλήπτου
1	Ἀρχιεπισκοπὴ	40	360	
2	Ἀκαρνανίας	21	189	
3	Ἀλεξανδρουπόλεως	30	270	
4	Ἄρτης	18	162	
5	Γόρτυνος	30	270	
6	Γρεβενῶν	42	378	
7	Βεροῖας	18	162	
8	Διδυμοτείχου	20	180	
9	Αῤῥάβας	10	90	
10	Δρυϊνουπόλεως	13	117	
11	Ἐλασσῶνος	12	108	
12	Ζιχγῶν	20	180	
13	Θεσσαλιώτιδος	57	513	
14	Θεσσαλονίκης	30	270	
15	Θηβῶν	7	63	
16	Ἱερισσοῦ	10	90	

α/α	Ἱερὰ Μητρόπολις	Ἀριθ. ἱερῶν	Μέτρα	Υπογο. Παραλήπτου
17	Ἰωαννίνων	43	387	
18	Καλαβρυτιῶν	4	36	
19	Κασσανδρείας	2	18	
20	Καστορίας	25	225	
21	Κίτρους	8	72	
22	Κοζάνης	13	117	
23	Λαρίσης	30	270	
24	Μαρωνείας	23	207	
25	Ναυπακτίας	45	405	
26	Νευροκοπίου	6	54	
27	Πρεβέζης	6	54	
28	Ξάνθης	9	81	
29	Παραμυθίας	28	252	
30	Πολυανῆς	20	180	
31	Σάμου	7	63	
32	Σερρών	15	135	
33	Σισανίου	15	135	
34	Σιδηροκάστρου	12	108	
35	Τρίκκης	32	288	
36	Φθιώτιδος	58	522	
37	Φιλίππων	15	135	
38	Φλωρίνης	25	225	
39	Φωκίδος	25	225	
40	Χαλκίδος	12	108	
41	Δημητριάδος	15	135	
42	Πατρῶν	7	63	
43	Τριφυλίας	8	72	
44	Ἐδέσσης	10	90	
45	Ρόδου	20	180	

Σύνολον 8244

Ἐπίσης παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν Ἑκκλησιῶν Ἀγγλίας ἐστάλη ποσότης ὑφάσματος 1004 ὑαρθῶν μέλανος καὶ μπλε μαλλίνου, τὸ ὅποιον, ἀποφάσει τῆς Ἐπιτροπῆς, διενεμήθη εἰς τοὺς ἀνταρτοπλήκτους ἐφημερίους τῶν βορείων Μητροπόλεων ὡς ἑξῆς :

Κατάστασις ἐμφαίνουσα τὴν διανομὴν ὑφάσματος πρὸς τοὺς ἀπόρους ἱερεῖς τῶν διαφόρων Μητροπόλεων

Ἱερεῖς	Σύνολον ὑαρθῶν	
Ἀλεξανδρουπόλεως	7	28
Ἄρτης	11	44
Γρεβενῶν	42	168
Δρυϊνουπόλεως	20	80
Ἐδέσσης	10	40
Ἰωαννίνων	40	160
Καστορίας	23	90 ³ / ₄
Ἱερισσοῦ	10	40
Ζιχγῶν	12	49
Νευροκοπίου	6	24 ¹ / ₄
Παραμυθίας	26	104
Πολυανῆς	20	80
Σισανίου	15	60
Σάμου	9	36
Σύνολον	251	1004

Ἀνεγνώσθη εἰς ἐκκλησιαστικὸν τι περιοδικὸν δημοσίευμα ἐν σχέσει πρὸς τὴν παρεχόμενην ἐκ μέρους τῶν Ξένων Ἑκκλησιῶν βοήθειαν πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν κληρὸν μεστὸν ἀναρχικῶν καὶ ἀνυποστάτων πραγμάτων, διὰ τὰ ὅποια οὐδὲ γὰν χωρεῖ διάφευσις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀνάνηψις.

Εἶνε συγκινητικώταται αἱ ἐπιστολαὶ πολλῶν ἐκ τῶν ἐν Μακρονήσῳ στρατιωτῶν, ἐκφραζόντων τὴν ἐπὶ τῇ ὁμολογουμένῃ πλάνῃ των εἰλικρινῆ μεταμέλειαν καὶ βαθεῖαν των ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν παρασηράτων αὐτοὺς εἰς οὐ μόνον τὴν ἄρνησιν παντός ὅ,τι ἀποτελεῖ τοῦ ἕλληνοῦ χριστιανοῦ τὴν εὐγενῆ ὑπερηφάνειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δι' ἐγκληματικῶν κατὰ τῆς πατριδος καὶ τοῦ ἔθνους πράξεων θετικῆν ὑπονόμειον τῶν μεγάλων ἀξιών, ὁ πρὸς τὰς ὁποίας σεβασμὸς ἐν τε τῇ ἀρχαιότητι καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς νεωτέρους ἐκράτησε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ἀληθῶς πεπολιτισμένων ἔθνων. Ἀλλ' ὅ,τι χηρῆζει ἰδίας δλας ἐξάρσεως ἐν τῇ ἀνανήψει τῶν πλανηθέντων εἶνε ἡ παράκλησις ὅπως καταστῆ εὐρύτατα γνωστὴ ἡ μετάνοιά των αὐτῇ κυριώτατα εἰς τὰς τάξεις τῶν νέων, ἵνα οἱ τε ἐξ αὐτῶν εἴ δουλεύοντες εἰς τὸν ξένον μισελληνισμόν συνέλθωσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἐπιστραφῶσιν, καὶ ὅσοι δ' ὅπωςδῆποτε δι' ἀσιτάθειαν φρονημάτων καὶ αἰσθημάτων ἀβάθειαν σαλεύονται ὡς εἰ κάλαμοι, ἀντιληφθῶσι τὸ πρὸ αὐτῶν βάραθρον καὶ βύσσοι τὰ ὄντα εἰς τὰ ὄραιοφανῆ παραπλανήματα ἀνθρωποφθόρων οὐτοπιῶν.

Ἐπιβεβλημένη ἀναδιοργάνωσις.

Εἶς τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον Ἀνασυγκροτήσεως ἔρξατο ἀνταλλασόμεναί οκέψεις περὶ ἀναδιοργάνωσις τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ προσανατολιζόμεν πρὸς τὰς συγχρόνους τῆς χῆρας ἀνάγκας. Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἐν ἐκ τῶν μεγίστων, μορίμων δυστυχῶς, καὶ ὁμημέραι δυσχερανομένων παρ' ἡμῶν προβλημάτων, εἶνε τὸ ἐκπαιδευτικόν, εἰς τὴν μὴ παύσαν κατὰ τὰς γενεάς ἑλληνοχριστιανικὰς ἀξίας ρυθμίσιν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ θλιβερά κατάσταση τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς μορφώσεως τῶν ἑλληνοπαίδων. Ὁ περιορισμὸς τῶν γυμνασίων εἰς τὸ ἡμιον, καὶ πλέον ἴσως, καὶ ἡ ἀντικατάστασις τῶν καταργουμένων δι' ἐπαγγελματικῶν σχολείων πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἀπομένοντος ἔξω τοῦ Πανεπιστημίου γυμνασιακοῦ προληταριάτου, ἀποτλοῦν τὴν μίαν μόνον πλευρὰν τοῦ ζητήματος. Ἡ ἄλλη, ἡ καὶ σπουδαιότερα, εἶνε ἡ προσοχὴ εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἡ ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν κοιτηρίων ἐπιλογὴ τοῦ καταλλήλου διδακτικοῦ προσηπικοῦ ὁ καθορισμὸς ὁρισμένου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος ἀνεπηρέαστον ἀπὸ τὰς, κατὰ τὰς ἐκάστοτε ὑπουργικὰς πρωτοβουλίαις, ἐπιδιωκομένας μεταρρυθμίσεις ὅστε ἡ ἐκπαίδευσις νὰ μὴ ὀνομάζεται μόνον, ἀλλὰ νὰ ἦνε πραγματικῶς ἐθνικῆ, διὰ τὰ παραδίδονται εἰς τὴν κοινωσίαν ἄριστοι Ἕλληνες καὶ συνειδητοὶ χριστιανοί. Αὐτὸ εἶνε τῆς εἰλικρινοῦς ἀναδιοργάνωσεως τὸ οὐσιωδέστερον αἷτημα.

Ἡ μεγάλη ἀγωνία.

Ἀπὸ μηνὸς περίπου ἤρξατο ἐπὶ τῶν παγκοσμίων προβλημάτων διασκεπτιομένη ἐν Παρισίοις ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν,

καὶ ἡ προσοχὴ τῆς ἀνθρωπότητος δλοκλήρου εἶνε ἀγωνιωδῶς ἐστραμμένη πρὸς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν ἐν ἀναμονῇ ἀποφάσεων, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον δλοκλήρων λαῶν. Ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε διεξαχθεῖσας συζητήσεις οὐδὲν μέχρι σήμερον προέκυψε παρήγορον φῶς. Ὁ τόσον βαθὺς τοῦ ἀνθρώπου ἐρευνητῆς Ἀλέξιος Καρρέλ εἰς πρὸ ἱκανοῦ ἐκδοθὲν βιβλίον του ἐξαγακτήρισε τὸν ἀνθρώπον ὡς «τὸ μέγα ἄγνωστον»· «ἡμεῖς δὲ—λέγει ὁ Νύσσης Ἰρηγόριος—καθ' ὅσον χωροῦμεν, σιόχασμοίς τισι καὶ ὑπονοοῖται τὸ ἀληθές (περὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ) ἀνιχνεύομεν». Εἰς ὅ,τι μόνον ὁ κόσμος ἐφωτίσθη ἐκ τῆς συνελεύσεως ταύτης τοῦ ΟΗΕ, εἶνε ὅ,τι ἤδη πρὸ αἰῶνων εἶπεν ὁ θεῖος Χρυσόστομος: ὅτι ὁ ἀνθρώπος «οὐκ εἶι θηρίον γίνεται μόνον, ἀλλὰ τέρας πολύμορφον καὶ ποικίλον». Μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἀπὸ τοῦ τέρατος τούτου βλάβην τῆς ἀνθρωπότητος.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ (12) συνήλθεν εἰς πρώτην συνεδρίαν ἡ νέα Ἱερά Σύνοδος τῆς 94ης Συνοδικῆς περιόδου ἀπαρτιζομένη ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐκ τῶν συνέδρων Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἐάνθης κ. Ἰωακείμ, Διδυμοτεῖχου κ. Ἰωακείμ, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναίου, Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρονίου, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Σερρών κ. Κων/τινοῦ, Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Προκοπίου, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Χερουβεῖμ, Ἠλείας κ. Γερμανοῦ καὶ Φωκίδος κ. Ἀθανασίου.

Μετὰ τὴν κεκανονισμένην προσεσχὴν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος προσηγόρευσε τοὺς Σεβ. Συνέδρους ὡς ἀκολουθῶς:

Καὶ ἤδη, δοξολογήσαντες ἐκ βαθέων Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν συγκαλέσαντα ἡμᾶς «εἰς ἔργον διακονίας, πρὸς τὸν καταργητὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἐκδοχὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. 4, 12), ἐπιλαμβανόμεθα, ἐν φόβῳ Θεοῦ, τῶν ἐργασιῶν τῆς τεταρτῆς καὶ ἐνενηκοστῆς Συνοδικῆς Περιόδου, κατὰ καιροῦς μάλιστα τόσον χρησίμους. Ἐπὶ τῇ χορηγῇ ταύτῃ ἐλπίδι, χαιρέτιζομεν τὴν ἐν ἡμῖν παρουσίαν τῶν Ὑμετέρων Σεβασμιότητων, ἐπευχόμενοι, ὅπως ἡ νέα Συνοδικὴ Περίοδος, διανοομένη ἐν ὑμείῳ ἀδιαπτότῳ καὶ ἐργασίᾳ καρποφόρῳ τῇ κατὰ Χριστόν, συμμετώσῃ ἀξιόλογον πρῶτον εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ προσῶθῃν ἱκανοποιητικῆν τῶν ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων πρὸς τὰς ἐνδεδειγμένας λύσεις ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱερά Σύνοδος δὲν ἔχει ἀνάγκην σήμερον λεπτομερειακῆς πληροφορίας ἐπὶ τῶν τρεχούσης φύσεως ζωτικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἀφοῦ μὲν συνεληρώθη διμνηρον ἀφ' ὅτου ἡ ὅλη Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ γνώσιν ἔσχεν αὐτῶν καὶ ἐμπεισιαταμένως περὶ αὐτὰ ἠσχολήθη καὶ κατευθυντηρίους ἐν πολλοῖς ἐγράφε γραμμὰς. Τῶν θεμάτων τούτων τὸ βασικώτατον, τὸ εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀναγόμενον, οὐδεμίαν εἶι προσωθήσεως ἔτυχε, καθ' ὅσον ἡ Βουλὴ, διακόψασα ἐν τῷ μεταξὺ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐνδιατολήσῃ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τῶν σχετικῶν ἁσθῶν τοῦ ὑπὸ μελέτην Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Χώρας.

Ἐργώφθη ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἡ γνώμη, ὅπως ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐνημερωθῇ καὶ ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τῶν περὶ τοῦ ζητήματος, τοῦτον ἐτόψων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὴν ὀφειλομένην συναντήσῃν Αὐτοῦ πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, συμφωνίας καὶ πρὸς τὸν δοκον Αὐτοῦ. Εἰς τὸ διάβημα τοῦτο δὲν προήλθομεν καὶ διότι διέκοπεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τὰς ἐργασίας τῆς ἐν τῷ μεταξὺ καὶ διότι θὰ ἔπρεπε τὸ διάβημα τοῦτο νὰ συνεχροῦντο μὲ τὰς ἐν τῇ Βουλῇ σχετικὰς συζητήσεις.

Ζωτικῆς ὡσαύτως σημασίας εἶναι τὰ θέματα, τ' ἀναγόμενα

εις την οικονομική ζωή της Εκκλησίας, και ιδίως εις τους Οικονομικούς αυτής Οργανισμούς. Άλλά και επί τούτων, ως και του γοηίμου έργου της Αποστολικής Διακονίας, ένημερώθημεν πάντες πρό διήμενου εν τη Ιερά Συνόδω της Ιεραρχίας, ώστε να μη υπάρχη ανάγκη σύμμερον ειδικής εισήγησης, μάλιστα επ' όσον, διασκόπησης της συνεργασίας ήμων κατά την άρξαμένην νέαν Συνοδικήν Περίοδον, θά έλθωσιν επί Συνόδου προς συζήτησιν τά επί μέρους ζητήματα, τά σχετιζόμενα προς την ζωήν και κίνησιν των Οργανισμών τούτων. Αναφέρομεν μόνον σήμεραν δι, προτάσει της Ιεράς Συνόδου, έγένετο ή επαναφορά του θεσμού του Οικονομικού παρά τοις Οργανισμοίς Έπιτρόπου της Εκκλησίας και ό διορισμός εις την θέσιν ταύτην του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης, ό όποτος, θέλομεν να έπιζώμεν, ότι θά διαθήσθ ηλην αυτόν την προσπάθειαν και τας δυνάμεις, όπως οι Οικονομικοί Οργανισμοί της Εκκλησίας εύρωσιν, εν τώ πλαισίω της έπιζόμενης άναστυκροτήσεως της Ελλάδος, την παλαιάν δυνατότην άνθισθαι, ήτις θά παράσχη εις την Εκκλησίαν τά μέσα να έπιτελέσθ τούς επί μέρους πολλούς και ύψηλούς αυτής προορισμούς.

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Σύμβουλοι. Κόιμασιν, οις οίδε Κύριος, άρχόμεθα και της παρούσης Συνοδικής Περιόδου, πέμπτης από της άπελευθερώσεως της μαρτυρικής ήμων Πατρίδος, διακατεχόμενοι και πάλην υπό της βαδνιότητος θλίψεως διά τά περι ήμάς και τό Έθνος ήμωv συμβαίνοντα. Τόσοι έχθροι κυκλούσιν ειδοίη την χώραν ήμων, άφθονα παρέχοντες τά μέσα εις την άνήκουστον κακότητα και θηροειδιαν έξωμοτων Έλλήνων να ακασιζώσιν την σφαγήν, τό πύθ, την έρήμωσιν και τό μαρτύριον εις τον βασιανισμόν λαόν της Έλληνικής Πατρίδος. Αφθονον γίνεται τό πολύτιμον αίμα των τέκνων μας, των προμαχούντων της έλευθερίας και άκεραιότητος της Ελλάδος, και ό πληθυσμός της υπαίθρου άνέναντος και δεδηλωμένος σιενάσει κάτω από τας συμφοράς, ενφ' ποδ ήμων ενφ' άκούη χάνει τό κενόν της άβειβαιότητος και άγνωστος παραμένει του φοικιού δοξαματος ή έκβασις. Συνέγεται ή ψυχή ήμων από βαδειαν όδόνην ούχι διότι άπέλειπεν ήμάς ή βαδνιότη πιστις εις την άγωνιστικήν διάδασιν του πιστού εις τας μακράς Ιεράς παραδόσεις του λαού μας, ούδ' ή πιστις εις την τελικήν και αισιγνήτην του Κακού και εις του Άγαθού τον τελικόν θρίαμβον. Άλλά τό αίδημα τοϋτο όφελεται εις την τοποθέτησιν της σκέψεως επάνω εις την συνάρτησιν του Έλληνικού ζητήματος προς πλέγμα όλων των διεθνών έκκοσμών προβλημάτων, ών ή έπιλυσις προσκόπτει καθ' ήμέραν εις πλειονας δυσχερείας, ενφ' ή ελληνική αίμορραγια συνεχίζεται και ή διεσθένεισις προβλέπεται εις χρόνον Ίσως μακρόν, έγκυμονούσα διά τοϋτο κινδύνους νέων, κατά συνέχαιαν, περιπετειών του Έθνος ήμων.

Εΐθε ό Κύριος να γίνη ύλεως επί τά πλάσματα των χειρών Αιού και να μη μνησθί των άμαρτιών ήμων, άλλ' έπακούων των προσευχών μας να δώσθ νίκην ό Πανάγαθος και θρίαμβον εις τας κατά του Κακού άγωνιζόμενας αγαθας δυνάμεις του φωτός και της πραγματικής έλευθερίας της εν Χριστώ, ώστε να έκλιπθ ό φόβος, να βασιλεύη ή άγάπη, ή όμόνοια, ή ένότης και ή εύδοκία του Θεού εν άνθρώποις και να έπιφανή και πάλην τό φέγγος της ειρήνης Αιού εις δόξαν Χριστού και άναψυχήν της μαρτυρικής ήμων Πατρίδος, της Ελλάδος!

Εις την του Μακαριωτάτου προσφώνησιν άπαντων ό πρώτος τή τάξει των Άγίων Συνέδρων Σεβ. Ξάνθης ηύχαρίστησε τον Μακαριώτατον δι' άς οϋτος συνεχώς καταβάλλει προσπάθειας υπέρ της Εκκλησίας. Υπεσχέθη έντατικήν εργασία και ηύχθη, όπως κατά τον χρόνον των εργασιών της Ι. Συνόδου της 94ης Συνοδικής Περιόδου την σημερινήν άναστατάωσιν διαδεχθί ή γαλήνη και ή χαρά.

Ακολουθως ό κ. Ιωάννης Καρμίρης, Β. Έπίτροπος, υπέβαλε τον εύλαβή χαιρετισμόν της Κυβερνήσεως και ιδιαίτερος του επί των Θρησκευμάτων και της Έθνικής Παιδείας κ. Υπουργού, υποχρεωθέντος να μεταβή εις Θεσσαλονίκην.

Κατά την συνεδρίαν ταύτην ή Ιερά Σύνοδος προέβη εις τον καταρτισμόν των διαφόρων Συνοδικών Έπιτροπών και την συγκρότησιν των Συνοδικών Δικαστηρίων ως ακολούθως:

1) Αποστολική Διακονία ό Μακ. Πρόεδρος και οι Σεβ. Σάμου και 'Ηλείας' άναπληρωμ. ό Σεβ. Τρίκκης. 2)

ΟΔΕΠ ό Μακ. Πρόεδρος και οι Σεβ. Σερρών και Μαντινείας' άναπληρωμ. οι Σεβ. 'Αλεξανδρουπόλεως και Τρίκκης. 3) ΤΑΚΕ ό Μακ. Πρόεδρος και ό Σεβ. Άττικής' άναπληρ. ό Σεβ. 'Ηλείας. 4) Δαπανών Συνοδ. μέγρον ό Μακ. Πρόεδρος και οι Σεβ. 'Αλεξανδρουπόλεως και 'Ηλείας. 5) Δελτίον 'Εκκλησία' ό Μακ. Πρόεδρος και οι Σεβ. Ξάνθης και Ζακύνθου. 6) Διεκπεραιώσις τρεχούσης ύπηρεσίας οι Σεβ. Ξάνθης, Σερρών και Μαντινείας. 7) 'Επί των προσφυγών οι Σεβ. Ξάνθης, Σερρών και Φωκίδος. 8) Γραφείον Τύπου οι Σεβ. Διδυμοτείχου και Τρίκκης, 9) 'Επί των διανομών οι Σεβ. Ξάνθης, Διδυμοτείχου, Τρίκκης, Φωκίδος και ό Θεοφ. Βοηθος 'Επίσκοπος Ταλαντίου. 10) 'Επί των σχέσεων μετά των ξένων Εκκλησιών οι Σεβ. Σάμου και Άττικής. 11) 'Επί των διδακτικών βιβλίων ό Σεβ. Φωκίδος. 12) 'Επί των γάμων ό Σεβ. Ζακύνθου. 13) 'Επί των χειροτονιών ό Σεβ. 'Ηλείας. 14) 'Επί των μοναστηριακών ό Σεβ. Μαντινείας, 15) 'Εποικικόν Συμβούλιον 'Εκκλησ. Έκπαιδεύσεως ό Σεβ. 'Ηλείας. 16) 'Εφορεία Σχολής Βυζαντ. Σχολής ό Σεβ. 'Αλεξανδρουπόλεως. 17) 'Επί των κινηματογραφικών ταινιών, των θεατρικών έργων και των ραδιοφωνικών εκπομπών οι Σεβ. Σάμου και 'Ηλείας.

Πρωτοβάθμιον Δικαστήριον οι Σεβ. Ξάνθης, 'Αλεξανδρουπόλεως, 'Ελευθερουπόλεως, Μαντινείας και Φωκίδος. Δευτεροβάθμιον Δικαστήριον ό Μακ. Πρόεδρος και οι Σεβ. Διδυμοτείχου, Σάμου, Σερρών, Ζακύνθου, Άττικής, Τρίκκης' άναπληρωμ. ό Σεβ. 'Ηλείας.

Είτα ή 'Ι. Σύνοδος άφορμήν λαβούσα έξ έγγράφου του Σεβ. Θεσσαλονίκης ώρισεν, όπως οι Σεβ. Διδυμοτείχου, Σερρών, Άττικής, Τρίκκης και 'Ηλείας μεταβώσιν εις Θεσσαλονίκην, ίνα παραστώσιν ως αντιπρόσωποι της 'Ι. Συνόδου εις τά έγκαίνια του 'Ι. Ναού του Πολιούχου της πόλεως Άγ. Δημητρίου τελεσθησόμενα την 28ην ένεστώς μηνός.

— Διά του ύπ' αριθ. 793)48 Α. Νόμου ιδρύθη θέσις οικονομικού Έπιτρόπου της Εκκλησίας της Ελλάδος, προτάθη δ' ως τοιοϋτος υπό της Ιεράς Συνόδου ό Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Δωρόθεος.

Αποστολική Διακονία. — Η επί του προγράμματος των Κατηχητικών Σχολείων συγκροτηθείσα Έπιτροπή συνελθούσα έπεξεργάσθη σχέδιον προγράμματος, όπερ ύποβαλλόμενον εις τό Κεντρικόν Συμβούλιον της Άποστ. Διακονίας θέλει διαβιβασθί προς έγκρισιν εις την Ιεράν Σύνοδον.

Ο Γεν. Δ)της της Άποστ. Διακονίας κληθείς παρέστη εις τά έγκαίνια της πρώτης εν τη 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών έγερθείσης Χριστ. 'Εστίας εν τη ένορία του Προφήτου 'Ηλιού. Μετά τας όμιλίαις του Προϊσταμένου του ναού Πανσο. Αρχ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη και του Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων και Νεαπόλεως κ. Χρυσοστόμου λαβών τον λόγον, άφου ύπεγράμμισε την σημασίαν της άνεγερθείσης 'Εστίας, έτόνισε την άναγκήν της ταχείας παρά τον ναόν άνεγερσεως του Κατηχητικού Σχολείου της ένορίας, όπερ έκάστη ένορία όφείλει ν' άποκτήσθ. Εύχαρίστως δέ ήκουσε παρά του προϊσταμένου του ναού ότι ήρχισαν ήδη αι προκαταρκτικά ένέργειαι προς άπόκτησιν του αναγκαίου οικόπεδου.

Δι' άποφάσεως της Ιεράς Συνόδου ώρίσθησαν μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου της Άποστ. Διακονίας διά την άρξαμένην Συνοδικήν περίοδον οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Σάμου κ. Ειρήναιος και 'Ηλείας κ. Γερμανός.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τη 15 παρελθ. μηνός ή Α. Μακαριότης παρέστη εις την εν τώ Πανπιστημίω 'Αθηνών γενομένην τελετήν άνακηρύξεως ως επίτιμου διδάκτορος της Φιλοσοφικής Σχολής του παρά τώ ΟΗΕ άντιπροσώπου των Φιλίππων Νήσων στρατηγού Κάρλο Ρομούλο.

— Τη 19η Σεπτεμβρίου, Κυριακή, ή Α. Μακαριότης έτέλεσε την θεϊαν λειτουργίαν εν τώ ναφ' του 423ου Στρατιωτικού Νοσοκομείου ('Αρσάκειον-Ψυχικόν), χάριν των εν αϋτφ νοσηλευμένων ήρωϊκών τραυματιών του

κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος ἀγῶνος. Μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας ἐτελέσθη μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν πεσόντων, καθ' ὃ ἡ Α. Μακαριότης ἐν ὁμιλίᾳ ἐξήρτη τὴν σημασίαν τοῦ διεξαγομένου ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων ἀγῶνος καὶ ὑπεγράμμισε τὴν ὑψίστην ἀξίαν τῆς θυσίας τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πεσόντων. Ἐἶτα ἡ Α. Μ. περιελθοῦσα τοὺς θαλάμους τοῦ Νοσοκομείου παρέσχε τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς τραυματίας.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐκ τοῦ ἐν τῷ «Ποιμῆνι» τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης δημοσιευθέντος ἀπολογισμοῦ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων πληροφορούμεθα, ὅτι τῇ μερίμνῃ καὶ συνεργασίᾳ τῶν οἰκείων θεολόγων καθηγητῶν ἐλειτούργησαν κατὰ τὸ ἔτος 1947-1948 ἐν ἐκάστῳ τῶν τριῶν γυμνασίων τῆς πρωτεύουσας ἀνά ἐν μέσον, ἀνώτερον καὶ ἀνώτατον Κατηχ. Σχολεῖον, ἐν οἷς ἐδίδαξαν ὁ Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Μαλλιαρός, καὶ οἱ καθηγηταὶ Δ. Λινός, Ἀ. Μακρῆς, Μ. Βερβέρης καὶ Ἰ. Μουτζούρης μαθητὰς καὶ μαθητρίαις 960. Μέσου τύπου Κατηχ. Σχολεῖα ἐλειτούργησαν καὶ ἐν ταῖς κυριώτεραις κομποπόλεσι τῆς ἐπαρχίας. Ἀνεπιτύχθη, ὅτι ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῶν σχολείων τούτων εἶνε ἡ ζωντανὴ γνώριμία τῶν μαθητῶν μὲ τὴν ζωὴν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἢ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν παραγωγῆ θρησκευτικῶ βιώματος καὶ ἡ δημιουργία προσωπικῆς θρησκευτικῆς πείρας. Πρωτοβουλία τῶν μαθητῶν κατηρτίσθησαν μαθητικαὶ ἐκκλησ. χορωδία, παρεσκευάσθησαν καὶ ἀπεστάλησαν διὰ τοὺς μαχομένους στρατιώτας ἀτομικὰ δέματα, ἐνισχύθη ἡ ἐν Μυτιλήνῃ Παιδόπολις, ἡ ὅλη δὲ δράσις τῶν Σχολείων ἐγένετο χάρις εἰς τὸ πνεῦμα τῆς κατανοήσεως, τὸ ἐπικρατοῦν παρὰ τοῖς γυμνασιάρχαις καὶ τῷ καθηγητικῷ σώματι, «συνεπεία τοῦ ὁποῖου—λέγει ὁ «Ποιμῆν»—εἶναι πάντοτε ἀνοικτὴ ἡ θύρα διὰ τὴν οἰανδήποτε τῆς Ἐκκλησίας ἀγαθοποιῶν ἐπίδρασιν».

Μητρόπολις Ζακύνθου

Καθ' ἃ ἐκ τοῦ περιοδικοῦ τῆς Μητροπόλεως «Ἁγ. Διονύσιος ὁ Ζακύνθου» πληροφορούμεθα, περὶ τὰ μέσα παρ. Αὐγουστοῦ ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ ἁγ. Διονυσίου ἐν συρροῇ πολλῶν χιλιάδων εὐσεβῶν. Τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ ἁγίου ἐτοποθετήθη πλέον ὀριστικῶς εἰς τὸν νέον καὶ πολυτελεῶς διακεκοσμημένον ξυλόγλυπτον δωμάτιόν του.

Μητρόπολις Κορινθίας

Δι' ἐγκυκλίου πρὸς τὸν ἱερὸν κληρὸν τῆς ἐπαρχίας τοῦ ὁ Σεβ. κ. Μιχαὴλ ὑπομνησκει εἰς τοὺς ἱερεῖς τὴν καὶ ἄλλοτε πρὸς αὐτοὺς σύστασιν του ὅπως μεριμνήσωσι περὶ τῆς καθ' ὁμάδας μελέτης τῶν ἁγίων Γραφῶν ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν τῶν. Οὐδέμια ἡμέρα—λέγει ἡ Α. Σ.—πρέπει νὰ παρέρχεται χωρὶς νὰ μελετοῦν οἱ χριστιανοί, καὶ μάλιστα πρῶτοι οἱ κληρικοί, μέρος τῆς ἁγίας Γραφῆς, «ἔστω καὶ ἓνα στίχον», διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶνε πλουσιώτατος εἰς ἀγαθὰ ἀποτελέσματα καὶ, ἐπομένως, ἀνεκτίμητος. «Μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου—ἐπιλέγει ὁ Σεβασμιώτατος—θὰ ἀναζωογονήσωμεν τὰς ἐνορίας, διότι ὅπου εἰσέρχεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ ἀνακαινίζεται ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς πίστεως, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Πληροφορία ἐκ Βελιγραδίου ἀναφέρουσι ὅτι ἡ γιουγκοσλαβικὴ Βουλὴ, παρόντος τοῦ Τίτο, ἐψήφισε νόμον ὑποχρεοῦντα τοὺς ἱερεῖς νὰ καταθέτωσιν εἰς τὰ δικαστήρια ὅ,τι κατὰ τὰς ἐξομολογήσεις τῶν χριστιανῶν πληροφοροῦνται.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Κατὰ δημοσιογραφικὰς ἐξ Ἀμερικῆς εἰδήσεις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. Διονύσιος ἀγωνεῖ τὸ 74ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας,

ἐπαύθη τῆς θέσεώς του διὰ κυβερνητικοῦ διατάγματος, μὴ ἀναφέροντος τοὺς λόγους τῆς παύσεως.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήνας (Κ), δδὸς Φιλοθέης 19.

Αἰδεσιμωτάτους Σπυρ. Καββαδίου Ἀργυροῦδες Παναγ. Ροῦμελιν Μυτιλήνην αἱ διευθύνσεις σας ἐτακτοποιήθησαν.—**Αἰδεσιμ. Βασίλειον Λασιπῶν** Μακρονήσων ἡ διευθύνσεις σας ἐτακτοποιήθη. Τὰ αἰτούμενα βιβλία θὰ σας ἀποσταλῶσι διὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐφ' ὅσον ἐρβάσετε 45.000 δραχμάς.—**Αἰδεσιμ. Σωτήριον Βασιλοῦδην** Ποτάμια Θάσου· συμφώνως πρὸς τὴν εἰς τὸ Κεντρικὸν Τ.Α.Κ.Ε. ἀποσταλείσαν κατάστασιν πρέπει νὰ εἴχετε λάβει τὸν Ἰανουάριον μισθὸν 171.250 δραχμῶν.—**Αἰδεσιμ. Μᾶρκον Βασιλάκην** Βροντάδες· ἐνεγράφητε εἰς τὴν «Θεολογίαν», ὡς ἐταχυδρομίσασιν δὲ τὰ ἐκδοθέντα τεύχη.—**Νικολ. Ζερβουδάκην καθηγήτην** Ἡράκλειον Κρήτης· ἐλήφθη συνδρομὴ σας τοῦ 1948· φύλλα 15-16 καὶ 11-12 ἐστάλησαν.—**Γεωδ. Ἀριστοτέλην Οἰκονόμου** Βόλον· τὸ περιοδικὸν θὰ σας ἀποστέλλεται.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

[2] ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Ι. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 55 τοῦ 5383/32 περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας Νόμου, καλοῦμεν τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἱερομόναχον Στέφανον Φραγκοῦλη ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἀπολογηθῇ

- 1) Ἐπὶ αὐθαρέτῳ καὶ ἀνευ ἀδείας ἀπουσίᾳ ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς Μετανοίας του,
- 2) ἐπὶ ὑπεξαίρεσει περιουσίας τῆς Ἱ. Μονῆς Τιμ. Προδρόμου ἧς ἐτύγγανεν ἡγούμενος,
- 3) ἐπὶ σκανδαλώδει βίῳ.

Ἐν Τριπόλει τῇ 6/9/1948

Ὁ Ἀνακριτῆς

Ἀρχιμ. Διονύσιος Ψαριανός

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200/10 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν μιᾶς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Πολιχνίτῳ Ἱ. Ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν καὶ τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά διὰ τὴν ἀνακήρυξίν των.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου 1948

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Εἰσέτης ΙΩΑΚΕΙΜ

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τόπος «Φόνικος» Λεονάτου 4